

Responding to peer Violence among children
in Schools and adjacent settings

Modificarea normelor privind violența în școli: Un ghid pentru formatori și facilitatori care lucrează cu copii și tineri

*Pe baza rezultatelor unui studiu de cercetare privind normele
sociale referitoare la violența împotriva copiilor și tinerilor în
școlile din Europa de Sud-Est*

**De Vanessa Currie, Kathleen Manion și
Laura Wright**

**Institutul Internațional pentru Drepturile și
Dezvoltarea Copilului ([IIDDC](#))**

În cadrul

**Proiectului „REVIS – Răspuns la violența împotriva copiilor în școli
și în contexte similare”**

iunie 2021

*Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene
(2014-2020)*

Cuprins

Introducere

Introducere	3
Rapoarte la nivel național: Bulgaria, Croația, România, Serbia	7
Adaptarea instrumentelor la pandemia COVID-19	8
Planificarea și pregătirea pentru activități cu tinerii	14
Abordarea subiectelor sensibile cu tinerii	17
Module	18
Modul 1: Studierea normelor sociale și de gen în școli	18
Fișă de sfaturi 1.1: Studierea normelor sociale și de gen	18
Activitate 1: Elaborarea împreună a unui acord de normă	24
Fișă de sfaturi 1.2: Identificarea și eliminarea normelor sociale și de gen dăunătoare	26
Activitate 2: Acord sau Dezacord: Studierea normelor referitoare la violența împotriva copiilor	35
Activitate 3: Cartografierea corporală: Studierea normelor pozitive și dăunătoare	36
Activitate 4: Categoriile de gen	38
Modulul 2: Explorarea propriului nostru context: Norme, Violență și Școli	40
Fișă de sfaturi 2.1: Norme, violență și școli	40
Activitate 5: Reprezentarea rețelei: cine și cum ne influențează?	43
Activitate 6: Ghem de sfoară: Rețeaua societății	46
Modulul 3: Producerea schimbării: Modificarea Normelor Sociale și de Gen în școlile noastre	49
Fișă de sfaturi 3.1: Ce putem face pentru a transforma normele sociale și de gen în școala noastră?	49
Activitate 7: Norme de sprijin: Colaje vizuale	54
Activitatea 8: Stabilirea unei modalități de schimbare a normelor	55
Activitate 9: Crearea unui spațiu sigur	57
Activitate 10: Elaborarea și implementarea unui Plan de acțiune pentru o școală sigură	58
Modulul 4: Etapa următoare: Analizarea învățăturilor dobândite și a modului de acționare în viitor	62
Fișă de sfaturi 4.1 Schimbarea normelor sociale – proces de durată: Despre perseverență	62
Activitate 11: Trandafir, Mugure, Spin	65
Activitate 12: Celebrarea și raportul prezentat școlii tale	67
Referințe	69

Anexă	73
Anexa 1: Formular de documentare a modulului	73
Anexa 2: Cum să rămâi în siguranță – Considerații referitoare la protecție adresate aliaților adulți și facilitatorilor adulți care lucrează cu tinerii	75
Anexa 3: Formulare de consimțământ informat	80
Formular de consimțământ pentru părinți/tutori*	85
Consimțământ privind utilizarea datelor cu caracter personal	88

Atribuire-NonCommercial-ShareAlike - CC BY-NC-SA

Această licență permite altor persoane să reformuleze, să adapteze și să elaboreze lucrarea dvs. în scopuri non-comerciale, atâta timp cât vă acordă credit și licențiază noile lor creații în condiții identice.

Vă rugăm să rețineți: Conținutul acestui document exprimă doar opiniile autorilor și constituie responsabilitatea lor exclusivă. Comisia Europeană nu își asumă niciun fel de responsabilitate pentru modul de utilizare al informațiilor pe care le conține.

*Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene
(2014-2020)*

Introducere

Bine-ați venit la *Modificarea normelor privind violența în școli: un ghid pentru formatori și facilitatori care lucrează cu copii și tineri*.

Cui se adresează acest ghid?

Acest ghid se adresează adulților, inclusiv formatorilor, facilitatorilor, profesorilor sau personalului școlii, care vor lucra cu copii și tineri în școli și centre de educație alternativă.

Care este scopul Ghidului?

Cu ajutorul acestui ghid, veți porni împreună cu copiii și tinerii într-o aventură pentru explorarea normelor sociale și de gen referitoare la violența împotriva copiilor în școala și comunitatea lor și îi veți implica în activități pentru a elabora norme pozitive în scopul abordării normelor dăunătoare privind violența împotriva copiilor.

Căror grupe de vârstă se adresează Ghidul?

Toate activitățile din ghid sunt aplicabile copiilor și tinerilor cu vârste cuprinse între 13 și 18 ani.

Cât de mare trebuie să fie grupul format?

În mod ideal, grupurile ar trebui formate din aproximativ 15 copii. Mărimea maximă recomandată este de 25, în funcție de cerințele de siguranță COVID-19.

Cine ar trebui să facă parte din echipa ta?

Pentru a ajuta copiii și tinerii să treacă printr-un proces semnificativ, este important să formezi mai întâi o echipă de susținere de adulți

- Facilitatorii pot decide să lucreze într-o echipă formată din două persoane, exercitând atribuțiile de facilitator principal și de persoana care ia notițe.
- Luați legătura cu directorul, alți profesori și personalul școlii pentru a-i informa cu privire la proiect și pentru a obține sprijinul lor anticipat.
- Asigurați-vă că beneficiați de asistența unui consilier, psiholog sau a altor persoane care pot oferi sprijin copiilor și tinerilor, dacă este necesar, pe întreg parcursul procesului.
- Stabilește cu precizie punctele de contact pentru protecție (vezi Anexa 2).

Care este structura Ghidului?

Acest ghid este împărțit în patru module de învățare. Fiecare modul are o fișă de sfaturi care explică conceptele și ideile cheie ale normelor sociale. Vă recomandăm să alocați timp pentru a vă familiariza cu aceste concepte, precum și pentru a le face cunoscute copiilor și tinerilor din grupul dvs. Activitățile care urmează după fiecare fișă de sfaturi îi vor implica pe tineri în lucrări de artă și joc. Prin urmarea instrucțiunilor Ghidului, veți conduce copiii și tinerii printr-un proces de identificare a normelor sociale și de gen referitoare la violența împotriva copiilor în școala și comunitatea lor. Veți descoperi împreună ce înseamnă să te simți în siguranță și veți crea activități sau proiecte pe care le pot implementa pentru a aborda o normă pe care dorești să o prelucreze în vederea modificării.

Pentru a parcurge Ghidul cu copiii și tinerii, vei fi nevoit să alocați:

- 7,5-10 ore de predare a conținutului de bază furnizat în 5 fișe de sfaturi. Acestea includ concepte de bază și activități de meditație și sunt intercalate în întregul Ghid.
- 15,5 ore pentru desfășurarea activităților cu copii și tineri, incluzând 12 activități.
- Timp suplimentar pentru a sprijini tinerii în punerea în aplicare a strategiilor sau proiectelor pentru Planul pentru o școală în condiții de siguranță.

Cuvinte de referință în acest Ghid

(Adaptat din Currie et al., 2021)

Copii și tineri. La ce ne referim când vorbim despre copii și tineri?

Există definiții diverse pentru un copil și un tânăr, dar am optat pentru definiții utilizate în mod obișnuit care susțin că un copil este orice persoană care are 18 ani sau mai puțin (UNCRC, 1989) și un tânăr sau tineretul este/face referire la orice individ cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani (UNDSEA, n.d.).

Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului (CNUDC). Ce este CNUDC și care sunt drepturile copiilor?

Fiecare copil din întreaga lume are drepturi. Drepturile exprimă în cuvinte lucruri pe care ar trebui să le ai sau să le poți face, astfel încât să poți trăi o viață sănătoasă, împlinită și

*Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene
(2014-2020)*

să îți atingi potențialul maxim. Drepturile copiilor sunt enunțate în Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului, un document recunoscut la nivel internațional, care pune bazele drepturilor copiilor în aproape toate țările lumii. Multe dintre conceptele și termenii folosiți în acest document au fost extrași din drepturile consacrate în CNUDC, inclusiv drepturile la protecție și participare.

Protecția copilului. Ce este protecția copilului?

Toți copiii au dreptul de a fi protejați de violență, abuz și neglijare (CNUDC, 1989). Acest lucru înseamnă că **adultii sunt responsabili pentru siguranța copiilor și tinerilor**. Copiilor le revine, de asemenea, responsabilitatea de a recunoaște drepturile celorlalți copii și acest fapt include să se abțină din a le cauza intenționat rău sau din a manifesta violență în relație cu ei.

Violența împotriva copiilor. Ce înseamnă violența împotriva copiilor?

Violența împotriva copiilor este manifestată sub mai multe forme. Când face referire la anumite forme comune, CNUDC (articolul 19) spune că include „orice forme de violență, vătămare ori abuzuri fizice sau mentale, de abandon sau de neglijare, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual”.

Normele sociale. Ce sunt normele sociale?

Normele sociale se referă la convingerile sau așteptările unei persoane cu privire la ceea ce fac de obicei celelalte persoane în situația X și ce acțiuni aprobă și dezaproabă alte persoane în situația X (Cialdini et al., 1991).

Norme de gen. Ce sunt normele de gen?

Normele de gen se referă la convingerile sau așteptările unei persoane cu privire la ceea ce fac de obicei alții într-o anumită situație, ceea ce este aprobat sau dezaprobat, în ceea ce privește genul. Normele de gen sunt adesea folosite pentru a analiza și aborda inegalitatea de gen.

Grupuri de referință. Ce sunt grupurile de referință?

Grupurile de referință sunt persoanele pe ale căror opinii oamenii pun preț și le respectă (CARE, 2017). Grupurile de referință au cea mai mare influență asupra oamenilor.

Sancțiuni. Ce sunt sancțiunile?

Sancțiunile sunt ceea ce se întâmplă sau ceea ce oamenii cred că se va întâmpla dacă nu respectă o normă socială.

Studiu de cercetare privind normele sociale și violența împotriva copiilor în școlile din Europa de Sud-Est

(Adaptat din Manion et al., 2021)

De ce am vrut să aflăm mai multe despre normele sociale legate de VIC în școlile din Europa de Sud-Est?

În Europa de Sud-Est, mulți copii și tineri experimentează violența în școlile, casele și comunitățile lor. Un studiu recent în parteneriat cu Centrul pentru protecția copilului, Terre des hommes și Institutul Internațional pentru Drepturile și Dezvoltarea Copilului (IICRD) a investigat frecvența cazurilor de violență cu care se confruntă copiii și tinerii din această regiune. Studiul a fost realizat în Albania, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Croația, Kosovo, Moldova, România și Serbia. Se concentrează pe normele sociale și de gen care influențează violența în școală și bazată pe gen (VSBG), precum și rolul copiilor și tinerilor în contestarea acestor norme.

Ce am învățat?

Rezultatele studiului au arătat că violența fizică, emoțională și psihologică împotriva copiilor este omniprezentă în Europa de Sud-Est. Datorită măsurilor de sănătate publică puse în aplicare ca răspuns la COVID-19, participanții au raportat, de asemenea, o incidență crescută a violenței domestice, a hărțuirii online și a comportamentului agresiv pe internet. Violența psihologică și hărțuirea au fost cele mai frecvente forme de violență indicate de participanți.

Studiul a relevat că genul joacă un rol în modul în care violența împotriva copiilor este percepută, experimentată și corectată. În Europa de Sud-Est, normele de gen (de exemplu, „băieții vor fi băieți” sau „fetele demne de respect nu sunt violente”) modelează comportamentul și așteptările copiilor și tinerilor. Aceste norme de gen sunt înrădăcinate în normele tradiționale și patriarhale.

Participanții au discutat, de asemenea, despre rolul colegilor, părinților și îngrijitorilor, profesorilor, mass-media și al comunității în modelarea și respectarea normelor sociale.

Studiul a relevat un nivel ridicat de toleranță și acceptare a violenței împotriva copiilor și tinerilor din Europa de Sud-Est, precum și norme sociale rasiste și discriminatorii.

Participanții au raportat că tinerii și copiii afectați de violență sunt considerați diferiți sau „slabi”. Grupuri specifice de tineri și copii considerați diferiți în sens fizic sau socio-economic (de exemplu, refugiați, persoane cu dizabilități și fete) au fost raportate ca fiind mai susceptibile de a fi excluse și vizate de colegi și adulți.

Folosind metode de cercetare participativă, studiul detaliază normele sociale și de gen care modelează cadrul de manifestare al violenței împotriva copiilor și tinerilor din Europa de Sud-Est. De asemenea, studiul atrage atenția asupra importanței colaborării cu copiii și tinerii pentru a aborda mai bine dificultățile cu care se confruntă.

Rapoarte la nivel național: Bulgaria, Croația, România, Serbia

Bulgaria

Violența școlară este o problemă gravă în Bulgaria. Dintre cele 43 de țări vizate de sondajul UNICEF care sunt afectate de violența școlară, Bulgaria se clasează printre primele zece. Copiii participanți au raportat că violența fizică și emoțională face parte din viața lor de zi cu zi la școală. Mai mult, anumite norme sociale și de gen împiedică copiii să recunoască anumite tipuri de comportament violent și să se adreseze adulților pentru ajutor. Grupurile de discuții pentru adulți au dezvăluit că părinții și personalul școlii nu sunt pregătiți în mod adecvat pentru a răspunde la incidentele violente din școli. În general, studiul sugerează că mai multe măsuri ar trebui adoptate în Bulgaria pentru a evidenția și aborda problemele sistemice care afectează manifestările de violență la școală.

Croația

La fel ca în Bulgaria, violența școlară face parte din viața de zi cu zi a copiilor și tinerilor din Croația. Tinerii participanți au raportat că personalul școlii tinde să „întorcă capul” atunci când vine vorba de violență. Mulți participanți adulți au raportat lipsa unui sprijin și a cunoștințelor cu privire la subiectul violenței școlare, adesea simțindu-se neajutorați. Drept urmare, sănătatea mentală a copiilor și tinerilor din Croația este percepută ca fiind în scădere. Recomandările cheie care au rezultat din studiu includ sprijin sporit pentru intervenția comunitară, participarea sporită a copiilor și tinerilor și implementarea la un nivel mai extins a programelor de prevenire bazate pe dovezi.

România

În România, fetele sunt mai predispuse la violență sexuală, în timp ce băieții tind să fie mai predispuși la violență fizică. Violența împotriva copiilor și tinerilor din România este normalizată, mulți adulți considerând problema un „fenomen uman” și „inevitabil”. Discriminarea etnică și de gen este o caracteristică semnificativă a VSBG în România, în special discriminarea față de copiii și tinerii ar trebui incluși în procesul de creare a unor programe bazate pe comunitate pentru eliminarea violenței în școli.

Serbia

Copiii și tinerii din Serbia percep violența psihologică ca fiind cel mai omniprezent și distructiv tip de violență experimentat în școală. Cu toate acestea, școlile tind să nu răspundă la cazurile de violență psihologică. Participanții nu au considerat că sunt împuterniciți să determine schimbări, o problemă care este susținută de normele sociale sârbești care descurajează copiii să raporteze cazuri de violență. Studiul solicită o participare sporită a guvernului la dezvoltarea politicilor locale de protecție a copilului și a programelor de educație completă pentru familii și personalul școlii.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să citiți Rapoartele complete la nivel național sau Raportul regional:

<https://childhub.org/en/child-protection-online-library/regional-research-violence-against-children-schools-south-eastern-europe>

Adaptarea instrumentelor la pandemia COVID-19

(adaptat din Currie, et al., 2020)

COVID-19 prezintă noi provocări pentru implicarea copiilor în programe participative. Este important ca instrumentele noastre de implicare să fie realizabile și să exprime vocile copiilor și tinerilor. Cu toate acestea, instrumentele participative trebuie să fie, de asemenea, **sigure, incluzive, sensibile la riscurile și vulnerabilitățile preexistente și adaptate în mod adecvat pentru a se încadra în limitele și orientările stabilite de autoritățile de sănătate publică.**

În general, întâlnirile în persoană cu copiii în timpul pandemiei COVID-19 trebuie să respecte recomandările de politică locală. Atunci când o întrevvedere în persoană nu poate fi desfășurată în condiții de siguranță, trebuie create noi strategii având în vedere faptul

că nu toți copiii au acces egal la tehnologie. Astfel de strategii ar putea implica modemuri, radio, panouri comunitare de afișaj sau comunicare prin intermediul lucrătorilor esențiali și al rețelelor comunitare/locale. De asemenea, facilitatorii ar trebui să ia în considerare ce riscuri și vulnerabilități preexistente au fost exacerbate de COVID-19, cum ar fi sănătatea mentală și violența sexuală. Trebuie acordată totodată atenție și copiilor care fac parte din grupuri marginalizate (de exemplu, copii cu dizabilități, în zonele rurale) care riscă să fie lăsați în afara procesului participativ.

Dacă nu puteți reuni în siguranță un grup de tineri în timp ce vă distanțați fizic, toate activitățile descrise în secțiunile următoare pot fi facilitate folosind diverse platforme virtuale. Atunci când este implicat un software online, facilitatorul poate colabora cu un co-facilitator care înțelege tehnologia implicată și lucrează pentru a rezolva problemele care ar putea surveni. Cu toate acestea, atunci când lucrați cu tineri care ar putea să nu aibă acces la un smartphone sau la un computer cu conexiune la internet, trebuie descoperite alte metode de implicare.

Un rezumat al metodelor de facilitare a activităților în contextul COVID-19:

- **Conferințe video:** dacă copiii sunt informați în prealabil despre materialele de care vor avea nevoie, apelurile video de grup pe platforme precum Zoom pot deservi drept loc sigur pentru a găzdui activități și discuții în grup.
 - Atelierele pot fi utilizate în locul muncii în grup mic, cu condiția să aveți destui facilitatori pentru a monitoriza și sprijini atelierele.
 - Studiați folosind o extensie de tablă online pentru activități care implică desene, hărți și discuții în grup.
 - Creați un cerc virtual pentru a recrea un spațiu fizic într-o întâlnire virtuală și pentru a încuraja și susține participarea. Distribuiți un document tuturor participanților pe ecranul partajat, care are o imagine a unui cerc cu numele fiecărui participant pentru a vedea cine „stă” lângă fiecare persoană.¹ Facilitați deschiderea cercurilor sau a altor activități bazate pe cercuri folosind vizualul.
- **Smartphone printr-o platformă securizată de socializare:** trimiteți copiilor un text cu instrucțiunile pentru activitate. Rugați-i să pregătească individual, un colaj și să trimită o fotografie a acestuia într-un chat de grup, de exemplu, WhatsApp. Ca facilitator al conversației, cereți copiilor să-și posteze gândurile și ideile despre munca lor. Puneți întrebări de sondare și încurajați copiii să propună împreună o viziune clară pentru un proiect. Trimiteți copiilor un mesaj de felicitare pentru succesele lor. Dacă utilizați WhatsApp pentru comunicarea cu copiii, asigurați-vă că respectați protocoalele de siguranță.
- **Acasă fără internet:** creați împreună pachete de prezentare a activității care

¹ Equitas

pot fi expediate/trimise prin poștă în siguranță la casele tinerilor (cu taxe poștale pentru trimiterea lor înapoi sau o locație convenabilă de predare). Dacă tinerii au acces la telefoane, puteți iniția o discuție la telefon cu participanții dvs. despre implicarea lor în materialele de activitate.

Pentru mai multe informații, consultați Ghidul „Relaționarea la copii ca parteneri în protecția copilului” în Ghidul COVID-19:
[http://www.cpcnetwork.org/resource/moving-towards-children-as-partners-in-child-protection-in-covid-19-ghid-de-participare-la-parteneriate /](http://www.cpcnetwork.org/resource/moving-towards-children-as-partners-in-child-protection-in-covid-19-ghid-de-participare-la-parteneriate/)

Sfaturi pentru facilitarea și implicarea semnificativă a tinerilor

(Adaptat din Currie, et al., 2019)

Suștinerea participării semnificative a tinerilor este la fel de importantă în proces ca și rezultatul final. Iată câteva sfaturi despre cum să stabilești relații și să lucrezi cu copiii și tinerii într-un mod care să le încurajeze dezvoltarea și puterea:

Pentru a fi un bun facilitator, trebuie să:

Stabilești relațiile

- **Folosirea unei abordări pozitive:** rămâi pozitiv și energic.
- **Fii un model:** acționează în moduri pozitive. Împărtășește valori sănătoase din care tinerii pot învăța. Îndrumă tinerii, dar nu le impune o direcție sau părerea ta.
- **Stabilește relații:** ajutați tinerii să se simtă apreciați și respectați. Creează spații de încredere folosind elemente distractive și antrenante. Fii sensibil și sincer.
- **Fii răbdător și flexibil:** lucrurile nu decurg întotdeauna așa cum am planificat!
- **Fii pregătit cu idei și activități de rezervă:** „Planurile nu înseamnă nimic, planificarea este totul”. Fii pregătit deoarece există posibilitatea ca lucrurile să nu desfășoare cum ți-ai propus. Dacă o activitate nu dă semne încurajatoare, încearcă ușor să redresezi mersul activității - nu renunța la simțul umorului și este important să asculți ceea ce îți comunică tinerii!

Ascultă și să vorbești cu tinerii

- **Ascultă activ:** alocă timp și ascultă cu atenție tinerii și poveștile lor. Asigură-te că ascuți cu mare atenție și nu ai pretenția doar să vorbești. Ascultă la fel de mult ce spun tinerii, cât și ce nu spun. Multe informații sunt exprimate de tăcerea și limbajul corpului lor.
- **Raportază-te la tineri cu respect:** stai cu tinerii pe durata efectuării activităților, pune întrebări și află cum văd lucrurile și ce roluri au în familiile/comunitățile lor.
- **Acordă atenție limbajului corporal:** urmărește limbajul corpului (de ex., agitați, zgomotoși sau agresivi ori foarte timizi sau liniștiți). Căută indicii care denotă cum se simt tinerii în timpul activităților.
- **Reflectă asupra propriilor atitudini:** Cu toții avem o părere despre cum stau lucrurile și de ce sunt așa pe baza propriilor experiențe de viață și a culturii. Amintește-ți că propria experiență îți va afecta modul de percepere a poveștilor altora.

Formulezi întrebări bune

- **Pune întrebări deschise:** întrebările deschise nu au răspunsuri de tip „da” sau „nu”. Un exemplu de întrebare închisă este „Sunt fetele hărțuite mai mult decât băieții?” O întrebare deschisă ar fi „Cum diferă hărțuirea fetelor față de hărțuirea experimentată de băieți?”
- **Evită întrebările cu răspuns sugerat:** întrebările sugestive conțin răspunsul la întrebare și nu oferă tinerilor o alegere în răspunsul lor. Un exemplu de întrebare cu răspuns sugerat ar fi „Când ai timp liber, este mai important să discuți online cu prietenii tăi decât să te joci afară?” O întrebare care nu conține un răspuns sugerat ar fi „Ce activități (atât pe internet, cât și offline) practici în timpul liber?”
- **Evidențiază faptul că nu există un răspuns corect sau greșit:** încurajează-i pe tineri să își exprime opiniile și sentimentele în mod liber fără a-i judeca.
- **Utilizează sondajul:** sondajul este atunci când adresezi întrebări subtil, pentru a afla mai multe detalii pe baza primei întrebări. Acest lucru este util atunci când dorești să afli mai multe despre ce gândește un participant. Întrebări utile - „Poți să îmi spui mai multe despre asta?” „De ce simți că este așa?” „Ai menționat că îți place să povestești, ce zici de o poveste ce îți place ție?”
- **Exprimă-te prin reacții:** Reacțiile sunt expresii sau cuvinte care încurajează un participant pe durata poveștii sale. Sunete precum „uh huh” arată că ești interesat și ascuți activ și încurajezi un participant să continue. Asigură-te că nu folosești cuvinte/fraze, cum ar fi „corect”, „perfect”, „bine-ai făcut” sau „aceasta este o idee

teribilă”, care sugerează că ai o părere despre răspunsul lor. Rolul tău este să le crezi un cadru în care **să se deschidă fără ca tu să îi judeci**. Asigură-te că știi reacțiile obișnuite în comunitatea/cultura în care vei lucra.

- **Utilizează repetiția:** Prin repetarea ultimului cuvânt sau expresii rostite de un participant, poți confirma faptul că ascuți și îi poți încuraja să spună mai multe.
- **Evită formularea și exprimarea opiniei:** Evită adăugarea de comentarii sau întrebări care să denote gândurile sau opiniile tale cu privire la subiect.
- **Puneți întrebări esențiale:** Întrebările esențiale te pot ajuta să explorezi un subiect mai profund. Te ajută să lași deoparte orice idei sau opinii proprii și să înveți de la tineri. În acest sens, privește participantul ca „experti” în acest subiect. De exemplu, *Ce părere ai despre asta? Cum te face să te simți? Vrei să vorbești mai mult despre asta?*

Încurajezi comportamente diverse

- **Dă dovadă de răbdare:** manifestă răbdare și empatie față de tineri.
- **Arată respect:** Arată respect pentru perspectivele tinerilor, chiar dacă nu ești de acord.
- **Oferă tinerilor oportunități speciale:** Dacă un tânăr este neliniștit sau nu este cuminte, alocă-i o sarcină specială, cum ar fi să scrie pe panou, astfel încât să se simtă important și apreciat.
- **Află care sunt preocupările lor:** oferă tinerilor posibilitatea de a-și exprima preocupările, inclusiv cu privire la proiect, deoarece ai putea obține informații valoroase.
- **Dacă un participant opune rezistență sau este nereceptiv:** Permite-le să stea în propriul spațiu și să reflecte. Creează-le un spațiu confortabil pentru a simți că se pot implica în activitate oricând. Dacă se simte confortabil, pune-le câteva întrebări despre viața lor sau un alt subiect pentru a îi ajuta să se relaxeze, apoi revino la activitate.
- Dacă te afli într-o situație extrem de dificilă, amintește-ți că **poți lua legătura cu co-facilitatorul tău și cu echipa REVIS și asociatul din țara ta. Te rugăm să te asiguri că toată lumea dispune de date de contact specifice.**

Sprijini grupul

- **Implică tineri de toate vârstele:** În funcție de intervalul de vârstă din grupul tău, s-ar putea să fie nevoie să faci mici modificări în dreptul activităților, astfel încât acestea să satisfacă nevoile tuturor. De exemplu, poți folosi cuvinte și idei diferite pentru a explica ceva unui tânăr de 13 ani în comparați cu un tânăr de 18 ani. Asigură-te că îi implici pe toți.

- **Fii inclusiv:** găsește modalități de a-ți ajusta facilitățile, astfel încât toți tinerii prezenți să poată participa. Acordă o atenție specială tinerilor cu abilități fizice sau mentale variate. Nu forța niciodată pe cineva să participe. Includiunea începe prin a te asigura că respectivul cadru este accesibil tuturor și că toată lumea poate participa la activități.
- **Trage oamenii la răspundere:** Nu îți fie teamă să îi tragi pe oameni la răspundere (pretinzi responsabilitate) pentru comportamentul lor. Stabilește reguli de bază partajate într-un Acord de normă în Activitatea 1 la care vă puteți angaja toți și la care vă puteți raporta. Fii ferm, dar respectuos și creează o oportunitate în afara grupului de a discuta despre orice problemă.
- **Confidențialitatea este importantă:** Precizează faptul că tu consideri că este extrem de important să asiguri tinerii de respectarea confidențialității. Perspectivile făcute cunoscute prin toate activitățile vor fi confidențiale, numele tinerilor nu vor fi împărtășite cu nimeni din afara grupului. Este important ca grupul de tineri să respecte viața intimă a fiecăruia și să nu divulge ceea ce au auzit cu alții din afara grupului. Spune tinerilor că, deși majoritatea lucrurilor sunt confidențiale, dacă îți aduc ceva la cunoștință sau suspectezi că li se întâmplă ceva care îi pune în pericol, atunci vei ține legătura cu ei pentru a găsi pe cineva care să poată oferi sprijin.
- **Încurajează gândirea critică:** aceasta este o oportunitate pentru tineri de a gândi diferit despre viața lor, de a adresa întrebări și de a explora posibilitățile într-un mod care nu îi pune în pericol.
- **Fii confortabil când te simți inconfortabil:** Schimbarea poate include deseori sentimente de disconfort și confuzie. Identifică-le și fă o pauză în respectivele momente.
- **Învăță din greșeli:** Toți greșim. Încearcă să te raportezi la greșeli ca la oportunități de a învăța. Poți fi cinstit cu tinerii din grupul tău atunci când comiți greșeli, ca modalitate de modelare a modului în care învățăm din ceea ce nu merge bine.
- **Ia aminte la dinamica puterii:** Fii conștient de faptul că, în funcție de vârstă, poziție, clasă, cultură, religie, sex, orientare sexuală, abilitate, etnie, rasă sau alți factori, te poți afla într-o poziție de autoritate și acest fapt poate avea impact asupra modului în care tinerii răspund.
- **Identifică sprijinul extern:** Colaborează cu co-facilitatorul tău pentru a identifica cine sunt persoanele de sprijin (de exemplu, consilieri, funcționari din domeniul sănătății) pentru tinerii care ar putea avea nevoie de ajutor pentru a rezolva problemele în profunzime. Fii sincer și clar cu privire la sprijinul pe care îl poți sau nu acorda tinerilor și îndrumă-le atenția către alte persoane de sprijin care le pot veni în ajutor.

Planificarea și pregătirea pentru activități cu tinerii

(Adaptat din International Institute for Child Rights and Development & Films for All, 2020)

În calitate de facilitator care lucrează cu tineri, îți revine un rol important. Iată câteva sfaturi utile pentru a te ajuta să te simți confortabil și încrezător în planificarea, conducerea și urmărirea activităților.

Te rugăm să reții că tuturor activităților se aplică următoarele:

Facilitatori: Se recomandă să lucrezi într-o echipă formată din 2, 1 facilitator și 1 persoană care ia notițe, putând oricând să vă asumați pe rând aceste responsabilități.

Vârstele copiilor și tinerilor: Ghidul este conceput pentru a lucra cu copii cu vârste cuprinse între 13-18 ani.

Gen: Activitățile pot fi efectuate de copii de toate genurile. În unele activități, tinerii se pot simți mai confortabili în grupuri împărțite în funcție de gen.

Handicap: Utilizează diverse modalități de a include abilități diferite. De exemplu, pentru cei cu deficiențe de vedere sau care au probleme de mobilitate superioară, furnizează materiale textuale cu care pot picta sau desena ori propune-le să formeze grup cu un prieten (la o distanță sigură) pentru a-și împărtăși ideile.

Participanți: Activitățile sunt concepute pentru un grup de 10-25 copii (în funcție de cerințele de siguranță COVID-19).

Acțiuni preliminare: planifică și pregătește-te

1. **Echipa ta:** Vorbește cu co-facilitatorul tău despre tinerii care au fost invitați să facă parte din grupul tău.
2. **Selectează o oră, o dată și o locație** pentru activitatea ta cu co-facilitatorul tău care să răspundă nevoilor tinerilor pe care îi invitați. Poate fi desfășurată în mod personal sau online.
3. **Stabilește un program:** Folosind activitățile din acest ghid și orice alte elemente pe care dorești să le adaugi pentru a dezvolta programul tău. Include ora când va începe și se va termina activitatea. Poți opta să stabilești o oră de întâlnire regulată, astfel încât să fie ușor de reținut pentru toată lumea.

4. **Întâlnește-te cu co-facilitatorul:** Analizați activitatea, discutați rolurile și responsabilitățile, decideți jocuri sau alte activități antrenante pentru a păstra energia și asigurați-vă că aveți provizii.
5. **Pregătește locul:** Asigură-te că respectiva cameră/spațiu este un loc distractiv, sigur, liniștit și favorabil, asigurându-vă că respectați orientărilor privind siguranța COVID-19 (a se vedea mai jos). Poate dorești să afișezi un semn de bun venit, să imprimi imagini din școala ta sau să faci uz de alte elemente care să îi facă pe tineri/copii să se simtă bineveniți. Discută cu co-facilitatorul pentru a vedea dacă este posibil să serviți băuturi răcoritoare în cazul în care activitatea va dura mai multe ore. Acest fapt denotă respect pentru timpul tinerilor și susține consolidarea comunitară.
 - a. **Sfaturi de siguranță pentru copii în timpul pandemiei COVID-19:**
 - i. Asigură dezinfectant de mâini și/sau un punct de spălare a mâinilor. Îndeamnă copiii să se spele pe mâini atunci când intră și în mod regulat pe tot parcursul sesiunii (înainte de o gustare, înainte de a ține jucării, pixuri/creioane sau alte produse de papetărie) etc.
 - ii. Rugați copiii să rămână la o distanță de 2 metri (respectă instrucțiunile locale pentru păstrarea distanței) unul de celălalt în timpul activităților. Dacă este posibil, utilizează bandă de marcare pentru a indica locuri pentru copii ca să stea la 2m unul de altul.
 - iii. Adulții trebuie să poarte măști. Respectă instrucțiunile locale pentru purtarea măștii de către copii.
 - iv. Dacă oferi gustări și băuturi, asigură-te că acestea sunt ambalate individual pentru fiecare copil (nu sunt alimente servite la comun) și că distribuie gustările, după spălarea și igienizarea mâinilor, într-un mod sigur la 2m distanță.
 - v. Dacă te simți rău, te rog să rămâi acasă! Vei avea oportunitatea să îți împărtășești ideile cu altă ocazie.
6. **Întocmește o listă de verificare:** Pregătește o listă de verificare a materialelor pe care trebuie să le aduci și a lucrurilor pe care să le faci înainte de activitate. Discută în prealabil cu co-facilitatorul responsabil pentru strângerea materialelor.
7. **Identifică o persoană de sprijin pentru tineri:** Discută cu co-facilitatorul, directorul sau altă persoană care deține o funcție în școală care va fi disponibilă să sprijinească membrii grupului, în cazul în care cineva are nevoie de sprijin emoțional suplimentar. Această persoană poate fi consilier sau asistent psihosocial în cadrul unei școli sau membru al personalului unui centru, dar nu trebuie să fie direct implicată în facilitarea activității. Asigură-te că deții datele de contact pentru această persoană și afișează-le pe durata fiecărei activități.

8. **Pregătește-te mental:** Fii prezent emoțional și disponibil pentru a te implica cu tinerii și fii un bun ascultător.

Pe durata activităților

1. **Fii prezent din timp:** Sosește înaintea tinerilor, astfel încât să poți organiza spațiul și să te îngrijești de orice detalii de ultim moment.
2. **Urează „Bun venit” tuturor:** Mulțumește tuturor pentru că au venit. Prezintă-te și subliniază faptul că te afli acolo pentru a lucra cu copiii și tinerii la un proiect care îi va sprijini în abordarea violenței împotriva copiilor și tinerilor din școala și comunitatea lor. Descrie activitatea specifică pe care o vei facilita în ziua respectivă.
3. **Facilitează prezentările:** Dacă tinerii se întâlnesc ca grup pentru prima dată, alocă timp pentru prezentări. Poți utiliza orice mod creativ, distractiv pentru a înlesni prezentările.
4. **Stabilește un acord de normă:** Colaborează cu tinerii pentru a dezvolta propriul acord, pentru a enunța orientări pentru modul în care toată lumea dorește să lucreze împreună. S-ar putea să fie nevoie să soliciți și să te implici cu idei suplimentare. Asigură-te că îl scrii într-un loc unde toată lumea îl poate vedea și cere tuturor să îl semneze. (Vezi Activitatea 1 pentru mai multe detalii.)
5. **Fii atent la starea de spirit din cameră/spațiu:** Abordarea provocărilor sau conștientizarea provocărilor cu care se confruntă tinerii în viața de zi cu zi poate fi deprimantă și copleșitoare. S-ar putea să trebuiască să le reamintești tinerilor să se gândească la lucruri bune cu privire la oamenii pe care îi iubesc, în școala și comunitatea lor și/sau să se oprească pentru a juca un joc pentru a vă relaxa.
6. **Diversitatea și creativitatea sunt binevenite aici:** Susține și respectă diferențele constatate la fața locului și creează un spațiu sigur pentru toți participanții. Ia aminte la orice fel de bariere care ar putea afecta oamenii în funcție de sex, vârstă, capacitate, diversitate și alți factori de putere. Străduiește-te să elimini barierele pentru a face spațiul accesibil tuturor participanților.
7. **Discută pașii următori:** Fii întotdeauna gata să împărtășești pașii următori din Ghid și răspunzi la orice întrebări ar putea tinerii să îți adreseze.

Abordarea subiectelor sensibile cu tinerii

(Adaptat din International Institute for Child Rights and Development & Films for All, 2020)

Acest proiect explorează normele sociale și de gen referitor la violența împotriva tinerilor și îi îndeamnă pe tineri să abordeze normele dăunătoare și să se bazeze pe norme pozitive. Nu dorim ca tinerii să simtă că punem întrebări directe despre viața lor sau le cerem să împărtășească lucruri care să nu le permită să se simtă în largul lor.

- Formulează întrebări care utilizează situații presupuse și analizează modul de percepere al tinerilor cu privire la experiențele comune din școlile sau comunitățile lor. De exemplu, *ce fel de comportament online îi face pe tinerii pe care îi cunoști să se simtă în largul lor și ce îi face să se simtă inconfortabil?* Fii atent să nu folosești cuvinte ca „tu” sau „prietenii tăi”, ci mai degrabă folosește un ton general și, prin urmare, o abordare sigură.
- Fii atent și detectează indicii non-verbale ale tinerilor și pune capăt discuției dacă un participant se supără.
- Acordă timp persoanei supărate și ascultă cu atenție și compasiune.
- Colaborează cu co-facilitatorul pentru a ține sub observație un tânăr care este supărat în timpul unei activități.
- Nu uita să pui tinerii în legătură cu persoanele ce oferă asistență suplimentară, cum ar fi consilierii sau asistenți sociali. Poți chiar să scrii numele persoanelor ce oferă asistență pe un panou (sau în chat-ul de pe platforma alocată întâlnirii online) în cazul în care tinerii doresc să se adreseze direct sau poate fi necesar să contactezi personal respectiva persoană și să îi ajuți să intre în contact cu un tânăr.
- Discută cu co-facilitatorul pentru a te asigura că ai citit și înțeles Politica de protecție a copilului Terre des hommes și responsabilitățile ce îți revin pentru a păstra tinerii în siguranță. (A se vedea Anexa 2).

Module

Modul 1: Studiarea normelor sociale și de gen în școli

Conținut Modul nr. 1: Studiarea normelor sociale și de gen în școli
Fișă de sfaturi 1.1: Studiarea normelor sociale și de gen
Activitate 1: Formularea împreună a unui acord de normă
Fișă de sfaturi 1.2: Identificarea și neutralizarea normelor sociale și de gen dăunătoare
Activitate 2: Acord sau dezacord: Studiarea normelor referitoare la violența împotriva copiilor
Activitate 3: Cartografierea corporală: Studiarea normelor pozitive și dăunătoare
Activitate 4: Categoriile de gen

Fișă de sfaturi 1.1: Studiarea normelor sociale și de gen

Timp: 1.5-2 ore

Ce sunt normele sociale?

Normele sociale sunt *regulile* de acțiune respectate de oamenii dintr-un grup, ele definesc ce este un comportament normal sau acceptabil pentru membrii grupului (Cislaghi & Heise, 2019).

„Normele ne modelează atitudinile, ne influențează comportamentul și definesc cine suntem - în bine sau în rău” (Klinka & Likenbach, 2019, 1)

Trăim în cadrul structurilor sociale pe care le modelăm și sunt modelate de noi. Normele sociale și de gen care influențează comportamentul în cadrul acestor structuri sociale influențează enorm comportamentul individual. Aceste comportamente și norme sunt adaptabile.

Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene (2014-2020)

Ne putem raporta la normele sociale ca la așteptările pe care le au ceilalți de la noi sau la așteptările pe care credem că le au de la noi. Normele sociale se referă la **regulile nerostite** din grupurile sau comunitatea noastră, pe care oamenii le consideră acceptabile sau inacceptabile. **Normele sociale fac referire la ceea ce este „normal”.**

De exemplu, atunci când o persoană strănută, normele sociale te influențează să răspunzi într-un anumit mod, prin a spune „Sănătate”. S-ar putea ca în cadrul școlii tale, oamenii să decidă să raporteze atunci când văd un copil care se ia de un alt copil pentru că „toată lumea o face”. Modul în care reacționezi este influențat de norma socială din grupul sau comunitatea din care faci parte.

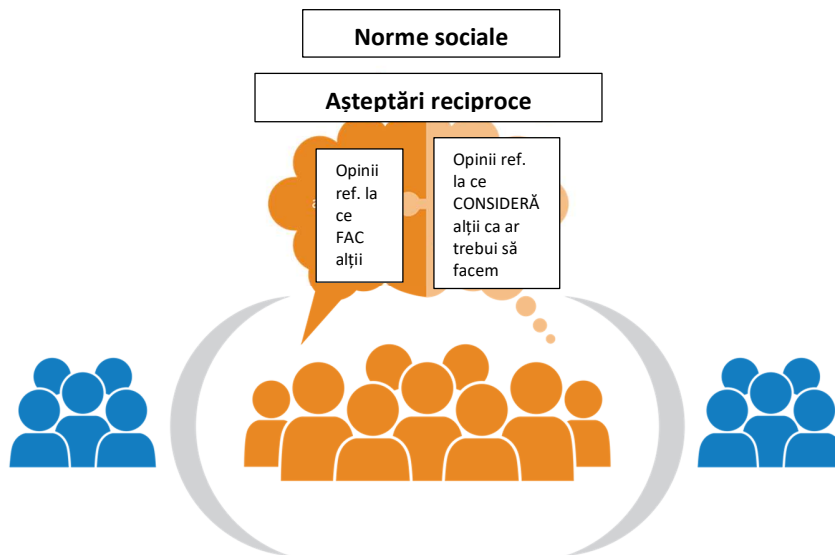

Figura 1: Norme sociale (Scharbatke-Church & Schaitkin, 2018)

E timpul pentru reflecție:

Ia un moment cu tinerii pentru a împărtăși ce cred ei că sunt normele sociale comune în țara sau comunitatea lor. Notează idei pe o hârtie a unui panou așezat în fața lor în camera respectivă.

Cum sunt stabilite normele sociale?

O parte a dezvoltării umane constă în învățarea regulilor sociale din jurul nostru și modul în care alții se așteaptă să ne comportăm. Acest lucru îl învățăm mai întâi de la părinți și familie, dar pe măsură ce îmbătrânim, îl învățăm și de la prietenii noștri, comunitatea noastră și mass-media. Deși normele parentale vor diferi foarte mult între familii și uneori chiar și în cadrul familiilor, așteptările normative dincolo de căminul nostru constituie normele sociale. „Școala este cadrul în care copiii sunt expuși întâi la normele universaliste și la utilizarea regulată a recompenselor simbolice, cum ar fi notele” (DeLamater și colab., 2015, p.95).

Mass-media are o influență puternică asupra comportamentului și susține ideea că recompensăm un comportament care este în concordanță cu modul în care ne așteptăm să se comporte ceilalți.

În general, normele sociale sunt create de:

- ceea ce cred eu că fac alții.
- ceea ce cred că alții consideră că ar trebui să fac.

Dacă cred că oamenii vor fi de acord cu mine sau vor aproba alegerile mele, acționez potrivit unei norme sociale și acest fapt susține menținerea acelei norme sociale.

De exemplu, când merg la școală, norma socială cere să porți doi pantofi. Dacă port doi pantofi, acționez într-un mod care *menține* această normă socială și acest lucru îi încurajează și pe alții să o facă. Dacă port un singur pantof, contest această normă socială a celor doi pantofi și poate că va trebui să mă confrunt cu niște întrebări și priviri ciudate ale altor elevi și profesori.

Iată câteva exemple de norme sociale în școală:

- elevii sunt politicoși față de profesori
- elevii ridică mâinile pentru a răspunde la o întrebare
- elevii poartă doi pantofi
- elevii se joacă împreună
- elevii aparțin unor grupuri de prieteni

E timpul pentru reflecție :

Întreabă-i pe tineri care cred că ar putea fi normele sociale comune în școala lor?
Cum cred ei că au fost elaborate? Și cum sunt menținute?

Care este legătura între normele sociale și atitudinea mea?

Oamenii iau decizii și se comportă într-un anumit mod datorită unui amestec de atitudini și puncte de vedere personale, convingeri despre fapte, norme și așteptări sociale (EU for Georgia, 2016, pag. 31). Atitudinile tale sunt personale, se bazează pe modul în care crezi că ar trebui să acționezi. Atitudinile tale afectează adesea comportamentul tău. **O normă socială este ceea ce crezi că alții consideră că ar trebui să faci.** De exemplu, poți decide în mod personal că nu îți place să fumezi, dar norma socială ar putea fi aceea că prietenii tăi se așteaptă să fumezi (Cislaghi & Heise, 2019).

Care este legătura între normele sociale și acțiunile sau comportamentul meu?

Comportamentul este modul în care acționezi și adeseori, acționezi pe baza atitudinii tale raportat la ceva anume și de asemenea, a normelor sociale din jurul tău. Normele sociale nu coincid cu lucruri ca atitudine și comportamente, dar sunt interconectate.

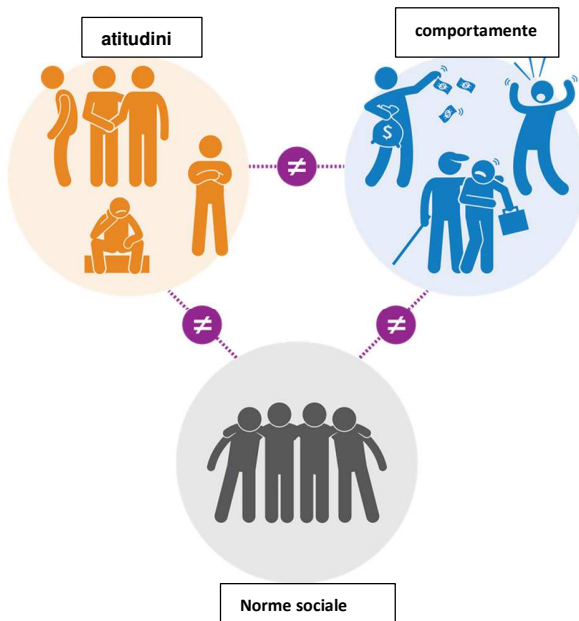

Figura 2: Comportamentele și atitudinile nu coincid cu Normele (Scharbatke-Church & Schaitkin, 2018)

Cum se raportează normele sociale la modul în care acționăm sau ne comportăm?

Normele sociale se referă de fapt la *așteptările noastre* cu privire la ceea ce alții ar putea gândi sau face mai degrabă decât la ceea ce ar putea gândi ori face în realitate. În acest sens, nu știm cu adevărat ce se va întâmpla dacă purtăm un singur pantof la școală, dar credem că o facem, pe baza normei sociale privind purtarea a doi pantofi la școală.

De unde crezi că derivă normele sociale? Ce este un grup de referință?

Dacă ne gândim la modul în care sunt stabilite normele, trebuie să ne gândim la oamenii care ne influențează cel mai mult. Acei oameni a căror opinie contează cel mai mult pentru noi formează așa-numitele „grupuri de referință” și influențează puternic normele. Așadar, astfel de grup include oameni din școala noastră sau din comunitatea noastră, inclusiv colegi, vecini, părinți sau persoane cu influență (online). Grupul de referință poate fi un grup clar delimitat, cum ar fi cei din școala ta, dar poate fi constituit și fără a fi atât de clar definit, cum ar fi oamenii de pe stradă, chiar dacă sunt străini și s-ar putea să îți schimbi comportamentul pe baza acestui fapt (Cislaghi & Heise, 2019).

Normele sunt specifice unui grup de oameni și sunt legate de cultura noastră, de tradițiile și societatea noastră.

De exemplu, s-ar putea să simți că este ok să înjuri în fața prietenilor tăi, dar nu în prezența familiei tale. Prietenii și familia ta sunt două grupuri de referință diferite, cu norme sociale diferite.

E **timpul** **pentru** **reflecție:**
Care crezi că ar fi desemnate ca grupurile de referință în școala ta, de majoritatea persoanelor prezente? De ce crezi asta?

Ce sunt sancțiunile?

Normele sociale sunt influențate de ceea ce presupunem că ar putea face sau gândi ceilalți, în special în grupul nostru de referință. Dacă nu reușim să le urmăm comportamentul preconizat, presupunem că va exista o consecință. Aceasta este cunoscută sub denumirea de „sancțiune”. Adesea sancțiunile sunt cele care susțin menținerea unei norme sociale. De exemplu, s-ar putea să nu ieși din clasă, deoarece te temi că profesorul te poate pedepsi, deoarece acționezi împotriva unei norme sociale. Nu știi exact ce va face profesorul, dar crezi că știi și asta îți influențează comportamentul.

Sancțiunile pot surveni și pe o scară mai amplă, de exemplu, poți crede că, dacă porți părul într-un anumit mod, oamenii te vor considera un ciudat și, prin urmare, decizi să nu porți părul așa. La celălalt capăt, o sancțiune ar fi putut lua forma unui regulament școlar sau chiar a unei legi. De exemplu, poți presupune că dacă furi un telefon de la un coleg, vei fi pedepsit (de către școală sau conform legii) și, prin urmare, decizi să nu furi telefonul.

Ce sunt normele de gen?

Convingerile, atitudinile și valorile noastre ne spun adesea cum ar trebui să ne comportăm, dar uneori în moduri complexe. Modul în care ne comportăm este influențat de convingerile, valorile și atitudinile noastre, dar este influențat și de modul în care se comportă colegii noștri și de modul în care credem că ei consideră că ar trebui să ne comportăm. Suntem ființe sociale și tendința noastră de a respecta normele sociale este adesea mai puternică decât convingerile și atitudinile noastre. Acestea constituie, de asemenea, un comportament dobândit. Acest lucru este valabil și pentru normele de gen, convingerile și atitudinile noastre.

Violența împotriva tinerilor este legată de normele sociale, de gen și culturale (WHO & OMS, 2009). „Comportamentele de gen se pot schimba înainte ca atitudinile să o facă în mod conștient și invers” (Jewkes și colab., 2019. pag. 3). Un mod obișnuit de a analiza normele de gen este atunci când oamenii încurajează manifestările agresive ale bărbaților față de femei și abordările de tipul „dreptatea e de partea celor puternici” (DeLamater și colab., 2015; Manion și colab., 2021). Normele de gen se dezvoltă adesea în timp în moduri subtile, persistente și aproape imperceptibile (Eder et al., 1995).

E timpul pentru reflecție:

Poți menționa norme de gen care sunt comune în școala ta? Încearcă să te gândești la 2-3 de astfel de norme pentru tineri din fiecare sex.

Putem schimba normele sociale și de gen?

Da! Ne putem schimba comportamentul sau comportamentul celorlalți prin sprijinirea schimbării percepției sau înțelegerii noastre ori a lor raportat la ceea ce se așteaptă să facem. Cu toate acestea, acest proces necesită timp. Vom afla mai multe despre acest aspect în următoarea noastră fișă de sfaturi.

Resurse suplimentare

- Pentru a analiza importanța abordării violenței împotriva copiilor și o schiță a teoriei normelor sociale, consultă Raportul INSPIRE: UNICEF. (2018). Ghidul indicatorilor INSPIRE - Indicator Guidance and Results Framework Ending Violence Against Children: Cum se definește și se măsoară schimbarea. <https://prevention-collaborative.org/wp-content/uploads/2018/10/UNICEF-INSPIRE-Book.pdf>

- Intervenții axate pe norme bazate pe comunitate: Definiție și atribute. (n.d.). https://prevention-collaborative.org/wp-content/uploads/2019/07/f434d2_a851a9b5359a43b79da2ea17ef0d1f98.pdf
- Dacă ești interesat să afluți mai multe despre tipurile de norme de gen care apar în diverse țări, acest ghid oferă o bună imagine de ansamblu. Muñoz Boudet, A. M., Petesch, P. și Turk, C. (2013). On Norms and Agency. The World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-0-8213-9862-3>. [World Bank Document](#)

Activitate 1: Elaborarea împreună a unui acord de normă

(Adaptat din International Institute for Child Rights and Development & Films for All, 2020)

Cadru: După cum am aflat în *Fișa de sfaturi 1: Studiarea normelor sociale și de gen în școală*, ceea ce oamenii percep ca fiind așteptările într-un grup, influențează modul în care se vor comporta. Deci, este important să ne stabilim așteptările cu privire la modul în care ne vom comporta când petrecem timp împreună. În acest sens, suntem „grupul de referință” și ne vom stabili propriile norme sociale pentru modul în care ne vom comporta când petrecem timp împreună. Normele sociale pe care le stabilim împreună vor fi probabil legate de norme sociale cu spectru mai larg, despre care putem vorbi.

Obiectiv: Stabilirea împreună a normelor sociale sau așteptărilor noastre cu privire la modul în care ne vom comporta toți, în cadrul grupului nostru. Acest lucru ne va ajuta să formăm un grup puternic, cu reguli și linii directoare clare.

Materiale: Panou cu picioare, markere.

Timp necesar: 1.5 ore

METODĂ: ÎN PERSOANĂ, CU RESPECTAREA DISTANȚEI FIZICE

Partea A: Definirea cadrului

1. Invită participanții să se adune într-un cerc mare, la o distanță fizică adecvată.
2. Dacă tinerii nu s-au mai întâlnit înainte, creează cadrul pentru prezentări. Poți face uz de elemente distractive, cum ar fi să sugerezi tinerilor să efectueze o acțiune în timp ce își spun numele, iar grupul repetă acțiunea și numele.

3. Explică tinerilor că obiectivul grupului dvs. este de a studia normele sociale care sunt legate de violența împotriva tinerilor în școală și lucrați împreună pentru a crea o strategie sau un proiect care să le facă școala mai sigură.
4. Specificați-le cât de des vă veți întâlni, stabiliți o oră convenabilă pentru întâlniri.
5. Subliniază tinerilor că unele dintre discuțiile pe care le veți purta ar putea fi dificile și că atât tu, cât și alții sunteți disponibili pentru a-i sprijini, dacă au nevoie să vorbească mai mult despre sentimentele lor. Distribuie numere de telefon și alte date de contact pentru persoanele care pot furniza asistență.

Partea B: Acord de normă

6. Inițiază o discuție de grup. Invită tinerii să împărtășească câteva norme sociale și de gen comune pe care le văd în școala lor. De exemplu, fetele folosesc baia fetelor, iar băieții folosesc baia băieților sau elevii ridică mâinile dacă doresc să adreseze o întrebare sau să împărtășească un gând în clasă. Explică faptul că aceasta este așteptarea sau norma și întreabă *tinerii ce consideră ei că fac din aceasta o normă socială? Ce cred ei că s-ar întâmpla dacă ar acționa împotriva acestei norme? De ce cred ei că normele sunt importante? Și când pot fi normele provocatoare?*
7. Invită participanții să împărtășească normele sociale și de gen importante pentru ca grupul lor să se simtă în siguranță, susținut și capabil să se implice și să împărtășească ideile lor împreună. **Te rugăm să ai în vedere că:** Această activitate îi va ajuta pe participanți să înceapă să enumere normele sociale și va ajuta, de asemenea, facilitatorii să stabilească cu participanții care sunt normele sociale și care nu.
8. Dacă tinerilor le este greu să vină cu exemple, prezintă câteva exemple (de exemplu, cu toții avem idei valoroase de împărtășit, ascultă activ, setează telefoanele mobile pe modul silențios în timpul întâlnirilor, respectă timpul și ideile celuilalt, nu divulga informații în afara grupului care nu trebuie făcute de cunoscut, distrează-te!)
9. Solicită unui reprezentant să noteze ideile grupului pe o coală a unui panou cu picioare, utilizând markere colorate.
10. Dacă toți participanții sunt de acord, invită participanții să semneze pe rând acordul (fiecare folosind propriul marker igienizat).
11. Ai putea afișa Acordul de normă în locul de întâlnire al grupului sau îl poți aduce la întâlniri pentru a fi expus.

Fișă de sfaturi 1.2: Identificarea și eliminarea normelor sociale și de gen dăunătoare

Timp necesar: 1.5-2 ore

Înțelegerea violenței împotriva tinerilor

Nu este neobișnuit ca tinerii să experimenteze violența în întreaga lume, inclusiv în Europa de Sud-Est. Din fericire, pare să fie în scădere, dar putem face mult mai mult pentru a descuraja violența (Arends, și colab., 2016). În acest sens, este util să înțelegem care este nivelul de violență existent în școlile noastre, în special violența de la egal la egal.

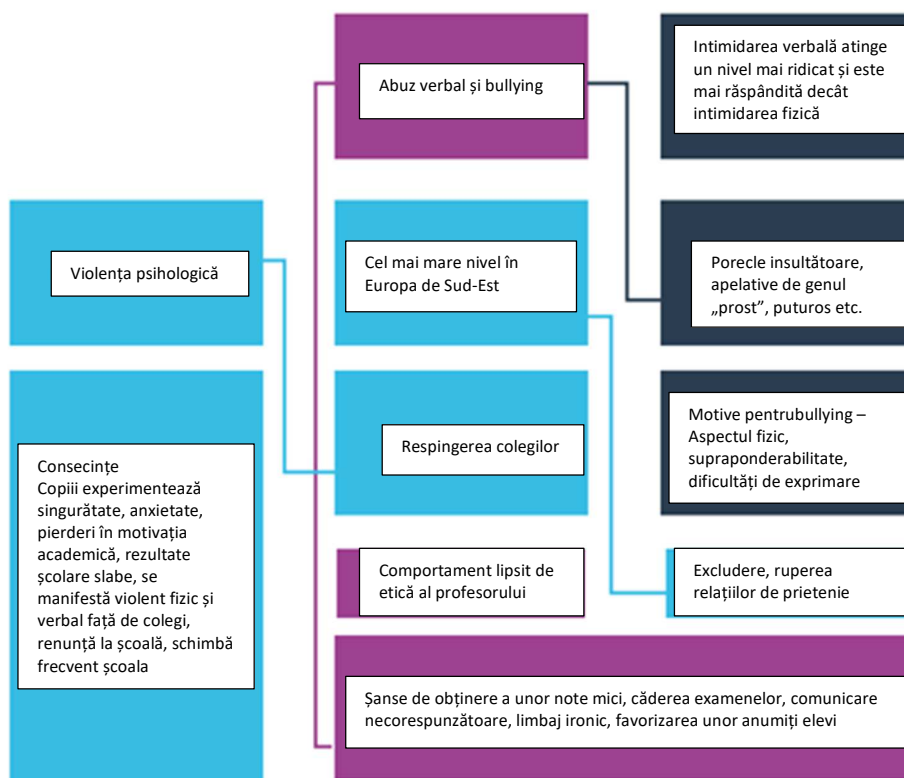
De asemenea, este util să admitem că școlile funcționează în cadrul unei comunități și ce se întâmplă în comunitate, acasă și în societatea largă influențează, de asemenea, violența, modul în care este tratată și modul în care este abordată. De exemplu, dacă pedepsele corporale sunt frecvente în orașul tău, este mai probabil ca profesorii de acolo să accepte violența fizică în școli.

Ce știm despre violența din Bulgaria, Croația, România și Serbia?

În studiul nostru, participanții din toate țările noastre au raportat violență în școli în toate formele sale, dar cel mai frecvent violență psihologică și intimidarea (nivel prezentat în tabelul 1), precum și violență sexuală împotriva și hărțuirea fetelor. Violența fizică a fost, de asemenea, experimentată așa cum este indicat în Tabelul 2. Tinerii au împărtășit povești despre violență care au variat de la acțiuni minore sau mai puțin frecvente, până la manifestări intense și comune. Din fericire, participanții au demonstrat, de asemenea, un nivel bun de conștientizare a consecințelor violenței, inclusiv a impactului pe termen lung (Manion și colab., 2021).

Tabelul 1 - O prezentare generală a experiențelor de violență psihologică în Europa de Sud-Est (Manion și colab., 2021, pag. 27)

Tabel 2 – Violența fizică în Europa de Sud-Est (Manion, et al., 2021, pag. 25)

Ce am învățat din literatura de specialitate?

Serbia

UNICEF Serbia (2017) a subliniat că violența a fost adeseori folosită ca metodă de disciplinare, în special pentru copiii mai mici. În școli, violența a fost folosită atât de personalul didactic, cât și de colegi. Hărțuirea a fost, de asemenea, practică. 44% dintre elevi au experimentat violență de la egal la egal și o treime din aceasta a fost violență fizică (UNICEF Serbia, 2017). Abuzul psihologic a fost mai frecvent în rândul băieților și 37% dintre elevii sârbi au declarat că au suferit abuzuri psihologice în copilărie și în viața școlară (OMS, 2015). UNICEF Serbia (2017) a menționat, de asemenea, că personalul didactic avea nevoie de mai mult sprijin și proceduri standard pentru identificarea și soluționarea cazurilor de violență.

România

În România, 22% dintre copii și tineri au amenințat că vor bate un alt copil, 16% au bătut deja un alt copil și 30% au lovit ușor un alt copil (Salvați Copiii România, 2016). Abuzul fizic împotriva copiilor și tinerilor a avut loc mai ales în săli de clasă, pe coridoare, în curte sau în vestiare. Analizând efectul pe care acesta l-a avut asupra tinerilor, în zonele urbane, 28% dintre elevi au avut rețineri și teamă în a merge la școală din cauza violenței (Cristian, 2014). Abuzul psihologic sau verbal a fost chiar mai frecvent, în special la copiii mai mari care îi hărțuiesc pe cei mai mici (Cosma, 2014). O altă preocupare în România a fost riscul de trafic sau exploatare sexuală al copiilor, în special al fetele (ECPAT, 2006).

Croația

În Croația, 73% dintre copii și tineri au experimentat o formă de violență psihologică în timpul vieții sau a vieții școlare (BECAN Croația, 2012). 11% dintre copii și tineri între 11 și 16 ani au experimentat o formă de abuz sexual în timpul copilăriei și acest lucru a fost mai frecvent experimentat de fete (Ajduković, et al., 2010). În majoritatea cazurilor, autorii actelor de violență sexuală sunt copiii/adolescenții de sex masculin sau bărbații adulți (BECAN Croația, 2012).

Bulgaria

În fiecare an, în Bulgaria, UNICEF (2016) primește aproximativ 4200 de rapoarte de violență împotriva copiilor și tinerilor în școli și 3.500 de rapoarte de violență în comunitate. Mai mult de două treimi dintre părinți acceptă utilizarea „violentei rezonabile” în scop de disciplinare (UNICEF, 2016). De asemenea, s-a pus problema respingerii colegilor, cauzând mai multă singurătate, anxietate și suferință (Valkov și Lavrentsova, 2019). În altă ordine de idei, 26% dintre elevi au conflicte cu profesorii lor din cauza disciplinării, ceea ce crește riscul ca elevii să renunțe la școală (Valkov și Lavrentsova, 2019). Pentru mai multe informații: <https://www.unicef.org/bulgaria/>

E timpul pentru reflecție:

Este dificil să stabilim cât de frecvent experimentează tinerii violența. De asemenea, este important să ne amintim că societățile pot și se schimbă, deoarece oamenii se pricep de minune când vine vorba de schimbare. Luați o pauză în cadrul grupului și vorbiți despre modul în care unele dintre aceste informații vă fac să vă simțiți. La nevoie, organizați o activitate antrenantă în grup pentru a reîmprospăta starea de spirit a grupului.

Dacă normele se referă la ceea ce este acceptat sau normal, ce înseamnă elaborarea normelor despre violența împotriva tinerilor?

Chiar și comportamentele negative precum violența împotriva tinerilor pot fi considerate normale. Acesta este motivul pentru care este atât de important să lucrăm la ceea ce este considerat acceptabil și să încercăm să influențăm ceea ce oamenii cred că este acceptabil. Toată lumea vrea să facă parte din ceva, fapt care ne încurajează să respectăm normele sociale sau să acționăm așa cum credem că alții vor să acționăm (Petit, V., & Zalk, T. N. 2019).

Cum putem influența violența împotriva tinerilor, în special în școli?

Schimbarea comportamentului poate fi o provocare, necesită timp și răbdare și pot exista reacții adverse. Activitatea de a schimba normele sociale care promovează violența împotriva tinerilor ar trebui efectuată concomitent cu sprijinirea victimelor, schimbarea politicilor și schimbarea atitudinilor cu privire la violență. Amintește-ți, „normele sociale sunt reguli neoficiale care structurează comportamentul în moduri care permit indivizilor să obțină beneficiile acțiunii de colectare” (Ensminger & Knight, 1997). Gândește-te cum să schimbi acțiunea colectivă, deoarece intervențiile sunt cele mai eficiente atunci când au acest scop și când răspund la valori, convingeri, comportamente și norme în cadrul comunității.

Cercetătorii dintr-o serie de discipline au evidențiat câteva domenii importante pe care trebuie să le acopere atunci când lucrează la schimbarea normelor sociale. Acestea includ:

- **Înțelegerea contextului local**, inclusiv normele, comportamentele, convingerile și atitudinile față de violență, gen și tineri. Cu cât este mai specific, cu atât mai

bine, de exemplu, caracterizarea comportamentelor și normelor care apar în anumite locații și stabilirea persoanelor care sunt cel mai afectate.

- **Înțelegerea a ceea ce cred oamenii că reprezintă acte de violență împotriva tinerilor** și abordarea acestora dacă sunt incorecte.
- **Identificarea normelor specifice pe care dorești să le modifichi**, de exemplu, faptul că tinerii nu raportează violența experimentată sau băieții trebuie să exercite putere asupra celorlalți; sau acționează ca și când violența este normală și inevitabilă.
- **Prezentarea informațiilor despre efectele violenței.** Uneori, relatarea situațiilor despre modul în care oamenii sunt răniți de comportamentul altora poate determina un comportament diferit.
- **Admiterea faptului că există o problemă.** Înainte ca un grup de persoane să schimbe normele cu privire la o problemă, trebuie să cunoască mai multe despre motivul pentru care continuarea manifestării comportamentului este dăunătoare. De exemplu, mai puțini oameni fumează în prezent, în restaurante, deoarece nu mai este o normă socială să facă acest lucru.
- În timp ce încercați să schimbați normele sociale, **încercați, de asemenea, să schimbați convingerile despre violența împotriva copiilor.** Acestea sunt două procese diferite și schimbările nu vor surveni în același ritm, dar încercarea de a le schimba pe ambele va determina, cel mai probabil, modificarea ambelor.
- **Perceperea atitudinilor actuale** cu privire la diverse aspecte ale violenței și denumirea a ceea ce ai dori să vezi în schimb. De exemplu, poți observa că mulți oameni au atitudinea că raportarea violenței denotă slăbiciune, dar în schimb evidențiezi că raportarea violenței demonstrează grijă.
- **Creșterea gradului de conștientizare și menținerea unor mesaje simple.**
- **Cere oamenilor să aplice exerciții de perspectivă**, atunci când li se cere să încerce să-și imagineze cum ar fi să experimenteze experiența altcuiva.

Cum să te raportezi la tineri ca parteneri în schimbarea normelor sociale?

Amintește-ți, tinerii sunt cel mai puternic influențați de colegii lor, așa că tinerii au un rol important de jucat în stabilirea tipurilor de comportament pe care dorești să le vezi în jurul tău (WHO & JMU, 2009).

Care ar fi câteva strategii simple pentru schimbarea normelor sociale?

Iată câteva strategii simple pentru a aborda schimbarea normelor sociale, inclusiv cele evidențiate în Figura 3 de mai jos (Adaptat din Johnson and Johnson, Global Citizen, 2016):

- **A face vizibil comportamentul bun sau comportamentul pe care dorești să-l vezi.** Colaborarea cu oameni care au influență în a arăta un comportament „bun” este foarte utilă

- **Imaginați-vă împreună alte moduri în care ar putea sta lucrurile.** De exemplu, *imaginează-ți relații de la egal la egal fără intimidare, cum ar fi? Ce zici?* Imaginația noastră poate avea efecte uimitoare!
- **Lucrează împreună cu un grup pentru a demonstra cum poate arăta schimbarea.** Inspiră oamenii dorința de a ți se alătura. Evidențiază schimbarea atunci când are loc și sărbătoriți împreună.

Figura 3: Modificarea normelor sociale (Johnson and Johnson, Global Citizen, 2016)

E timpul pentru reflecție:

Manifestă interes și pune întrebări

Gândește-te la cele mai importante părți ale normelor sociale, de exemplu:

1. *Ce norme sociale, dacă există, sunt în joc în dreptul unui comportament specific?*
2. *Cine sunt cele mai influente grupuri de referință pentru o anumită normă socială?*
și
3. *Ce sancțiuni sociale sunt anticipate pentru abaterea de la normă?* (CARE, 2017, pag.6).

Întreabă ce menține normele. De exemplu, întreabă ce tipuri de presupuneri fac oamenii, de exemplu, presupun ei că:

- Fetele sau băieții acționează într-un anumit mod
- Tinerii sunt neputincioși

- Că oamenii dintr-o anumită rasă, religie sau cultură cred sau acționează într-un anumit mod
- Că violența este eficientă
- Că nu există modalități de a influența violența.

Poate fi contestată vreuna dintre aceste ipoteze?

Întreabă-te, care sunt unele dintre acțiunile pozitive care au loc în școala ta care susțin activitatea de ascultare a tinerilor, de a-i face să simtă că sunt în locul potrivit, să se simtă confortabil în prezența ta?

Resurse suplimentare

- Îți recomandăm să pui la dispoziția copiilor și tinerilor un rezumat al rezultatelor raportului de țară:
<https://childhub.org/en/child-protection-online-library/regional-research-violence-against-children-schools-south-eastern-europe>
- Pentru a studia în continuare modul în care funcționează normele sociale și ce sunt acestea, analizează următoarele ghiduri:
 - Bicchieri, C. (n.d.). De ce fac oamenii ceea ce fac? Un manual de norme sociale pentru Vietnam, Indonezia și Filipine. <https://prevention-collaborative.org/wp-content/uploads/2019/07/442-EAPROmanual04-1.pdf>
 - ODI. (2015). Norme sociale, norme de gen și adolescente: un scurt ghid (Nota de cercetare și practică face parte din seria de resurse Knowledge to Action 2015). Norme sociale, norme de gen și fete adolescente: un scurt ghid | odi.org
 - Institutul pentru sănătatea reproducerii. (2020). Instrument de explorare a normelor sociale. https://prevention-collaborative.org/wp-content/uploads/2019/07/Social-Norms-Exploration-Tool_SNET.pdf
 - Petit, V. și Zalk, T. N. (2019). Toată lumea vrea să aparțină: un ghid practic pentru abordarea și punerea în practică a normelor sociale în programarea schimbării comportamentului. UNICEF. <https://www.unicef.org/mena/media/4716/file/MENA-C4DReport-May2019.pdf.pdf>

Activitate 2: Acord sau Dezacord: Studiarea normelor referitoare la violența împotriva copiilor

(adaptat din Currie, et al., 2020, pag.23)

Cadru: Am vorbit mult despre normele sociale și de gen și, în special, despre modul în care normele influențează atitudinile și comportamentele din școala noastră. Acum dorim să vorbim mai multe despre modul în care normele au legătură cu violența împotriva tinerilor din școli.

Obiectiv: Analizarea propriilor noastre atitudini și percepții despre violență în școlile și comunitățile noastre. Analizarea critică a modului în care acestea sunt afectate de normele sociale și de gen.

Materiale: Hârtie, markere, bandă

Timp necesar: 1 oră

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

1. Lipește cu scotch semnele ACORD și DEZACORD pe părțile opuse ale unui perete la 6 metri distanță.
2. Invită fiecare participant să ia trei până la cinci bucăți de bandă izolatoare cu lungime de cinci centimetri pe care le-ai așezat pe o masă astfel încât ei să le poată ridica în siguranță.
3. Rostește trei până la cinci afirmații legate de normele sociale și de gen și violența împotriva copiilor în școli (a se vedea mai jos).
4. Invită fiecare copil să-și lipească bucata de scotch între ACORD la DEZACORD (dacă este mai aproape de acord, lipiți banda mai aproape de semnul ACORD, dacă este neutru în mijloc, dacă nu este de acord, mai aproape de semnul DEZACORD). Asigură-te că tinerii aplică regulile stabilite la nivel local de distanțare fizică, purtarea măștii și spălarea mâinilor.
5. Inițiază o discuție după fiecare întrebare, invitând tinerii, care se simt confortabil să participe, să împărtășească de ce și-au amplasat banda în poziția aleasă. **Discută împreună cu tinerii ce consideră ei că este „norma socială” și roagă-i să mediteze la ce simt cu adevărat. Încurajează-i să fie deschiși, pentru a analiza concepțiile greșite legate de normele sociale, deoarece aceasta este o parte importantă a modificării normelor sociale.** Amintește-ți: discuția are adeseori rolul cel mai important! Poți face anumite modificări legate de această activitate: semnele pot fi așezate pe podea folosind pietre sau obiecte în loc de bandă.

Afirmații exemplificatoare (simte-te liber să le adaptezi la contextul tău):

1. Un băiat trebuie să întrebe o fată înainte să posteze o fotografie cu ea pe rețelele de socializare.
2. În această școală, elevii consideră că este ok să intimidezi alți elevi.
3. Fetele nu trebuie să poarte fuste scurte, deoarece atrage atenția băieților în mod negativ.
4. Tinerii nu ar trebui să raporteze niciodată violența în școli, nu este ok.
5. Este de înțeles dacă profesorii țipă la tinerii din grupuri minoritare, deoarece aceștia sunt diferiți și uneori această atitudine este necesară.

Activitate 3: Cartografierea corporală: Studierea normelor pozitive și dăunătoare

Obiectiv: Studierea normelor sociale și de gen pozitive și dăunătoare legate de violența împotriva tinerilor în școli.

Timp necesar: 1 oră

Materiale: Hârtie panou (2 buc./persoană), markere colorate, scotch

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

1. Invită tinerii să se împartă în grupuri a câte 2 persoane. Gruparea tinerilor în funcție de sex, poate fi cel mai bun mod, pentru a te asigura că toți se simt confortabil.
2. Explică-le că dorim să aflăm despre ceea ce cred ei că sunt norme pozitive și dăunătoare referitor la violența în școli.
3. Distribuie grupului o copie tipărită (sau citește) următoarele două cazuri. Invită jumătate din grupuri să rezolve Cazul 1 și cealaltă jumătate, Cazul 2.

Caz nr. 1: Valentina are 11 ani. Are un grup sănătos de prieteni și își iubește foarte mult familia. Acasă, are grijă de frații ei mai mici pentru a-și ajuta mama, deoarece tatăl ei este bolnav și nu poate lucra, așa că mama ei este foarte ocupată. Este o elevă silitoare, dar datorită muncii suplimentare efectuate acasă, Valentina merge deseori obosită la școală și adoarme pe biroul ei. Când se întâmplă acest lucru, profesorul țipă adeseori la ea ca să o trezească, ba chiar o lovește uneori.

Caz nr. 2: Martin are 16 ani. Este timid și are dificultăți în a vorbi cu colegii săi, în special cu fetele. Într-o zi, la școală, o fată mai mare îi cere numărul și seara, cei doi își scriu o mulțime de mesaje. Conversează prin mesaje câteva zile și Martin începe să aibă sentimente pentru ea. Apoi, în weekend, fata îi cere să-i trimită o fotografie cu el dezbrăcat. Martin încearcă să o ignore, dar ea îi spune că toți copiii mai mari o fac. În cele din urmă, Martin este de acord și îi trimite o fotografie cu el dezbrăcat. Când se trezește a doua zi dimineață, vede poza pe rețeaua de socializare.

4. Munca în perechi formate din persoane de același sex, invită grupul să deseneze o schiță a corpului Valentinei sau al lui Martin.
5. Cere fiecărei persoane să deseneze pe harta corpului lucruri care simbolizează unele dintre normele pozitive care ar putea proteja sau susține pe Valentina sau Martin. Explică-le că tinerii ar trebui să se simtă liberi să își folosească imaginația pentru a descrie cum percep ei viața Valentinei/lui Martin, raportat la viața tinerilor pe care îi cunosc în școala/comunitatea lor. Dacă participanții preferă să scrie, oferă-le opțiunea de a scrie.
6. Cere fiecărui grup să deseneze pe harta corpului lucruri care simbolizează norme dăunătoare care ar putea afecta inima, mintea, corpul sau sufletul Valentinei/al lui Martin.
7. Invită fiecare grup să scrie un mesaj pozitiv în partea de jos a hărții corpului, comunicând ceva ce ar dori să spună lui Martin sau Valentinei.
8. După ce fiecare grup și-a finalizat desenul, invită-i să împărtășească gândurile lor (dacă se simt confortabil) cu grupul. Invită participanții să facă cunoscut grupului mesajul lor pozitiv, dacă doresc.
9. Inițiază o discuție cu grupul, folosind următoarele întrebări drept ghid:
 - *Care ar fi câteva norme sociale care creează contextul ca tinerii să se simtă în siguranță sau protejați de violență în școala ta, dacă ar experimenta o situație similară cu cea experimentată de Martin sau Valentina? (De exemplu, întreabă-ți prietenii dacă sunt bine, dacă sunt speriați sau triști.)*
 - *Care consideri că sunt câteva dintre principalele norme sociale dăunătoare legate de violența împotriva tinerilor din școala ta, dacă ar experimenta o situație similară cu cea experimentată de Martin sau Valentina? (De exemplu, adulții care lovesc tinerii atunci când nu ascultă.)*
 - *De ce crezi că există aceste norme? Ce le determină sau le menține?*
 - *Cum credeți că am putea coopera pentru a începe să consolidăm unele dintre normele pozitive și să le schimbăm pe unele din cele dăunătoare?*

10. Încheie sesiunea în ton pozitiv și explică faptul că, deși poate fi uneori copleșitor, veți colabora ca grup pentru a aborda unele dintre problemele menționate.

Activitate 4: Categoriile de gen

(adaptat din Sood et al., 2020)

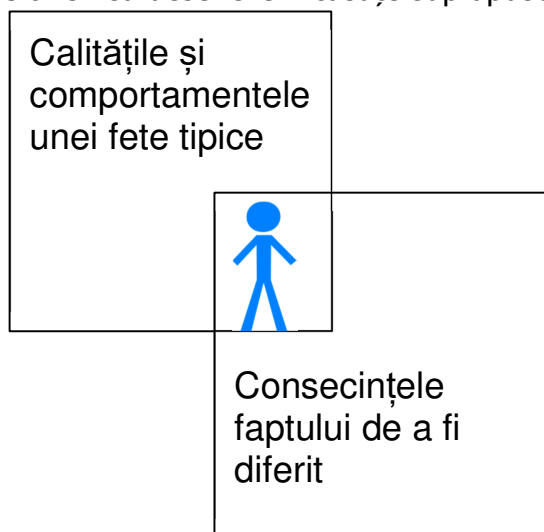
Obiectiv: Să studieze împreună normele de gen ca grup, inclusiv comportamente și atitudini tipice între sexe.

Timp necesar: 1 oră

Materiale: Coli mari de hârtie, markere colorate. Echipament personal de protecție, inclusiv măști, dezinfectant pentru mâini/stații de spălare a mâinilor, conform recomandărilor locale.

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

1. Cere elevilor să își găsească un partener. Parteneriatul cu o persoană care se identifică ca fiind de același sex ar putea face copiii să se simtă mai confortabili, dar există și cazuri diferite. Analizează ce crezi că funcționează cel mai bine pentru grupul tău și în funcție de circumstanțe, nu ezita să îi întrebi și pe ei! (Alternativ, această activitate poate fi organizată ca o activitate pentru un grup mare, folosind note adezive pentru ca tinerii să-și împărtășească gândurile.)
2. Distribuie o bucată mare de hârtie fiecărui grup și câteva markere colorate.
3. Roagă-i pe tineri să deseneze 2 căsuțe suprapuse:

4. În prima căsuță, cereți tinerilor să noteze calitățile și comportamentele „tipice” care sunt așteptate de la o fată sau un băiat ori alt tânăr. **De exemplu**, se implică în activități acasă, se descurcă bine la școală, nu se plânge, este liniștit(ă), nu manifestă un comportament sexual. Amintește-le tinerilor pe care îi întrebi despre o persoană „tipică”, că nu îi întrebăm direct despre ei sau despre prietenii lor. Ai putea formula întrebarea „Cum ai descrie o fată/un băiat tipic?” *Ce fac/nu fac ei?*
5. În a doua căsuță, cere tinerilor să noteze consecințele comportamentului sau gândirii diferite de ceea ce se așteaptă de la rolurile de gen „tipice”. De exemplu, dacă o fată are prea multe experiențe sexuale, s-ar putea să-i fie greu să se căsătorească. Amintește-le din nou tinerilor, că vorbim în general și nu despre ei. Le poți adresa întrebări legate de calitățile și comportamentele pe care le-au specificat în prima căsuță, de exemplu, „Ai afirmat că fetele trebuie să ajute acasă, ce s-ar întâmpla dacă nu ar face asta?”
6. Adresează tinerilor o întrebare specifică legată de violența în școli, pentru a analiza modul în care violența este legată de normele de gen.
7. Dacă tinerii se simt confortabil, cere-le să prezinte posterele lor cu grupul. Permite grupurilor să efectueze completări în căsuțele lor pe măsură ce discuția are loc, să pună întrebări și să discute cu privire la orice dezacorduri.
8. Formulează câteva întrebări de sondare:
 - a. *Având în vedere consecințele, de ce ar dori cineva să rămână parte a categoriei de gen?*
 - b. *Ce lucruri sunt comune celor două sexe? Ce este diferit?*
 - c. *Cum credeți că este violența legată de gen?*
 - d. *Ce se întâmplă cu tinerii care simt că aparțin genului non-binar?*
9. Încheie sesiunea și reamintește tinerilor data când vă veți întâlni din nou.

Modulul 2: Explorarea propriului nostru context: Norme, Violență și Școli

Conținut Modul nr. 2: Explorarea propriului nostru context: norme, violență și școli

Fișă de sfaturi 2.1: Norme, violență și școli

Activitate 5: Reprezentarea rețelei: Cine ne influențează și cum?

Activitate 6: Ghem de sfoară: Rețeaua societății

Fișă de sfaturi 2.1: Norme, violență și școli

Timp necesar: 1,5-2 ore

Cum sunt normele sociale și de gen legate de violență?

Normele pot ajuta la prevenirea și reacția la violență, dar pot fi și dăunătoare și pot contribui la violența manifestată împotriva tinerilor (Lilleston, et al., 2017).

Percepțiile oamenilor din propriile grupuri sociale sunt puternice în ce privește modelarea comportamentului (Lilleston et al., 2017). Dacă putem înțelege mai bine modul în care sunt modelate percepțiile noastre, putem obține o mai bună înțelegere a modului în care putem modifica normele dăunătoare.

Ce fel de norme sociale și de gen vedem în școli în ce privește violența?

Există diverse tipuri diferite de norme sociale și de gen care pot contribui la manifestarea violenței în școli. De exemplu:

Abuzul copiilor

- Tinerii sunt mai puțin apreciate în societate decât tinerii.
- Tinerii au un statut inferior în societate.

Violența juvenilă

- Raportarea violenței sau a agresiunii juvenile este inacceptabilă.
- Violența este o modalitate acceptabilă de gestionare a conflictelor.

Violența sexuală

- Activitatea sexuală este un indicator al masculinității.
- Sexul și sexualitatea sunt subiecte tabu (WHO & JMU, 2009)

Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene (2014-2020)

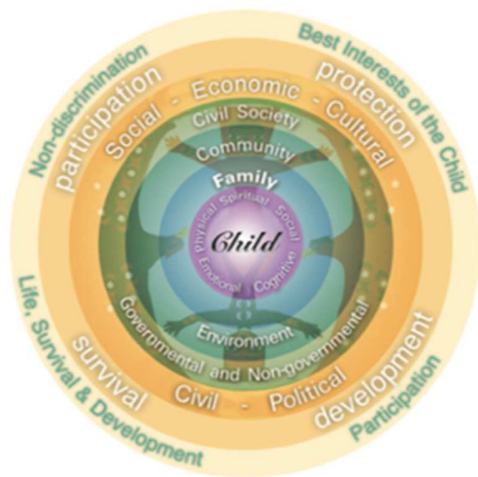
E timpul pentru reflecție:

Petreceți timp discutând despre normele sociale și de gen referitoare la violența în școala voastră. Roagă tinerii să-și împărtășească gândurile și ideile despre care sunt aceste norme. Scrie ideile pe o coală a panoului cu picioare, astfel încât tinerii să poată începe să vadă și să discute despre normele legate de violență în școala lor. Ai putea chiar să împărțiți normele în grupurile de mai sus - abuzul copiilor, violența juvenilă, violența sexuală sau țineți o sesiune de idei și apoi grupați normele ulterior.

Asigură-te că observi orice persoană care ar putea fi afectată de informațiile discutate și asigură-te că beneficiază de sprijin și asistență.

Unde și cu cine putem crea schimbări?

Ecologia socială și sistemele imbricate ajută la încadrarea normelor sociale (Klika și Linkenbach, 2019) cu intervenții la nivelul mai multor straturi. Ce este ecologia socială și cum este legată de normele sociale?

În figura din stânga, puteți vedea cum copiii se află în centrul mai multor sisteme care îi afectează, precum familia, comunitatea, guvernul și drepturile tinerilor. Prin intermediul ecologiei sociale juvenile putem explora modul în care tinerii sunt afectați de diferitele sisteme din jurul lor și, de asemenea, modul în care aceștia au un impact asupra acestor sisteme.

Ecologia socială este importantă în modul nostru de percepere a normelor sociale, deoarece ne ajută să explorăm modul în care putem preveni violența împotriva tinerilor. Când încercăm să schimbăm normele sociale și de gen, este important să ne concentrăm pe o abordare a întregului sistem, iar ecologia socială ajută la identificarea diverselor componente ale sistemului. De exemplu, strategiile de intervenție pentru prevenirea sau atenuarea violenței împotriva tinerilor ar putea avea loc la nivel(ul):

- individual,
- familiei,

- școlii,
- comunității,
- factori socio-politici și culturali care modelează riscurile și factorii de protecție pentru tineri și familii (Klinka and Likenbach, 2019).

Atunci când știm clar **pe cine** intenționează să sprijine strategiile noastre, putem dezvolta abordări mai solide. În scopul aplicării acestui ghid, ne vom concentra în primul rând pe strategiile care se referă la mediul școlar, dar acestea ar putea avea impact și asupra persoanelor, familiilor și comunităților, în funcție de interesele tinerilor.

Nu uita că grupurile formate din acei oameni a căror opinie contează cel mai mult pentru noi sunt denumite „**grupurile noastre de referință**” și influențează puternic normele.

Cum putem determina schimbarea?

Cercetările arată că unele schimbări pot fi determinate de:

- **De la egal la egal** - sprijinirea normelor pro-sociale.
- **În cadrul școlilor** - schimbarea structurilor de autoritate, astfel încât tinerii să aibă un reprezentant în școală și să se poată implica în deciziile care îi afectează.
- **În cadrul familiilor** – schimb de cunoștințe despre impactul violenței și beneficiile altor abordări.
- **În cadrul comunităților** - participarea la mișcări sociale care condamnă practicile violente (de exemplu, eforturile conduse de coaliție de către ONG-urile pentru drepturile tinerilor, campaniile mass-media),
- **În cadrul societăților** - promovarea schimbării politicilor (de exemplu, punerea în aplicare a legilor sau regulilor care pedepsesc comportamentul violent) și recunoașterea influenței mass-media și încurajarea mesajelor care sprijină relațiile non-violente și descurajează violența.

Admiterea interconexiunilor

Normele sociale nu există de unele singure. Acestea sunt corelate cu alte norme, atitudini și comportamente. Este util să înțelegem cât de asemănătoare sau diferită este o normă socială locală față de alte norme din comunitatea sau societatea mai largă. Cunoașterea acestui fapt ajută la înțelegerea modului de încurajare a normelor sociale și de gen pozitive și descurajarea sau abordarea celor negative (Pulerwitz et al., 2019).

Cum putem construi norme sociale mai puternice în mediul școlar?

O parte importantă a creării unui mediu școlar sigur și favorabil incluziunii este să ne asigurăm că „curriculum-ul ascuns”, atitudinile, valorile și normele referitoare la violența

Împotriva copiilor sunt vizibile (UNESCO and UN Women, 2016). Asigurarea faptului că abordarea și politicile cadrelor didactice și ale școlilor în ceea ce privește violența împotriva tinerilor în școli sunt deschise și vizibile, ajută la crearea unor linii directoare clare și la definirea normelor. Atunci când tinerii dispun de informații clare, pot analiza critic aceste norme și linii directoare.

Resurse suplimentare:

- Pentru a afla mai multe despre înțelegerea modului în care sunt stabilite și menținute normele sociale, consultă următorul ghid:
Intervenții axate pe norme bazate pe comunitate: definiție și atribute. (N.D.).
https://prevention-collaborative.org/wp-content/uploads/2019/07/f434d2_a851a9b5359a43b79da2ea17ef0d1f98.pdf
- Pentru a studia mai multe despre cum pot fi normele sociale schimbate, aceste ghiduri oferă o serie de idei:
 - Alexander-Scott, M., & Bell, E. J. H. (2016). SHIFTING SOCIAL NORMS TO TACKLE VIOLENCE AGAINST WOMEN AND GIRLS (VAWG). DFID Guida.
https://www.oecd.org/dac/gender-development/VAWG_HELPDESK_DFID_GUIDANCE_NOTE_SOCIAL_NORMS_JAN_2016.pdf
 - Petit, V. & Salk, T. M. (2019). Everyone Wants to Belong: A PRACTICAL GUIDE TO TACKLING AND LEVERAGING SOCIAL NORMS IN BEHAVIOR CHANGE PROGRAMMING.
<https://www.unicef.org/mena/media/4716/file/MENA-C4DReport-May2019.pdf.pdf>

Activitate 5: Reprezentarea rețelei: cine și cum ne influențează?

Obiectiv: Pentru a studia cine sunt grupurile noastre de referință și ce sunt sancțiunile și modul în care aceasta afectează deciziile și acțiunile noastre.

Timp necesar: 1,5 ore

Materiale necesare: Coli mari de hârtie, markere colorate. Echipament personal de protecție, inclusiv măști, dezinfectant pentru mâini/stații de spălare a mâinilor, conform recomandărilor locale.

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

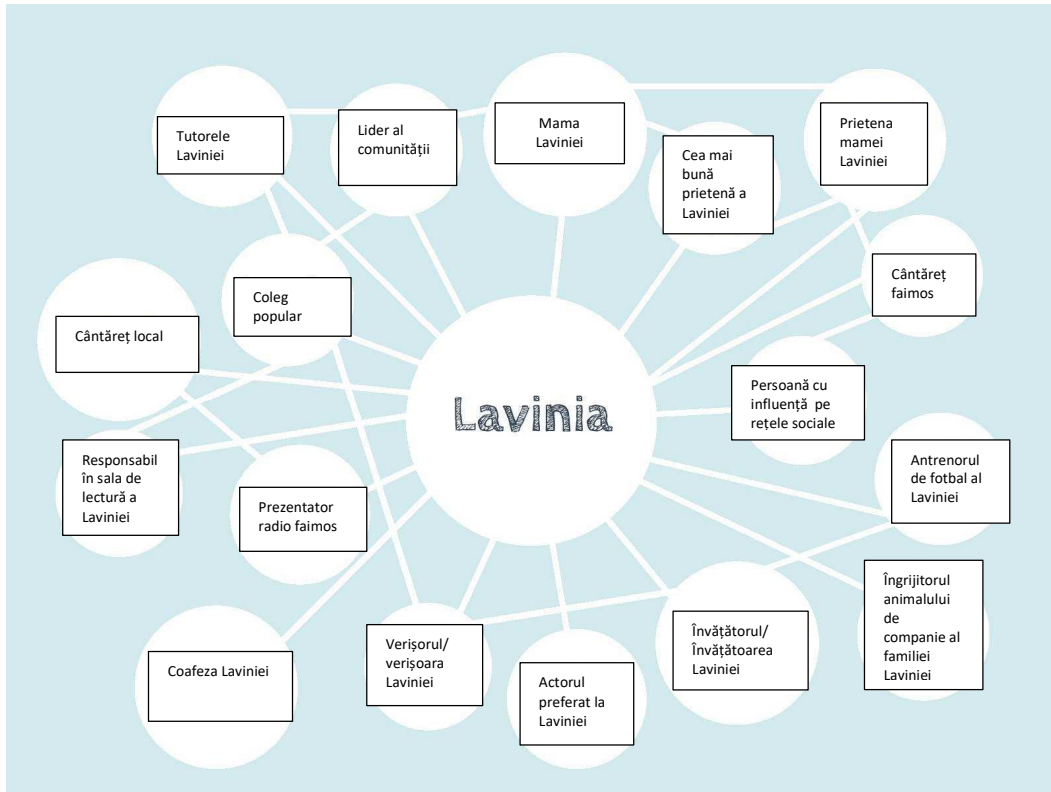
Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene
(2014-2020)

Partea A: Identificarea Grupurilor de Referință

1. Explicați grupului că astăzi vom vorbi despre persoanele care ne influențează. Acești oameni formează „**grupul tău de referință**”. Aceștia sunt oamenii din școala sau comunitatea ta, care ar putea influența modul în care gândești sau te porți.
2. Grupurile de referință sunt importante atunci când ne gândim la normele sociale, pentru că, dacă vrem să schimbăm o normă, trebuie să ne gândim cine sunt principalele persoane cu influență, cât de puternică este influența lor și apoi să ne gândim la modul în care putem aborda acest aspect.
3. Să luăm un exemplu: Lavinia are 12 ani, locuiește cu mama ei și cu cele 2 surori mai mici. Lavinia este romă. Laviniei nu îi place să meargă la școală, deoarece colegii ei o fac mereu să se simtă rău. Uneori îi adresează tot felul de porecle, alteori este împinsă când se află pe hol. Pentru a înrăutăți lucrurile, profesorul ei nu o alege niciodată să răspundă când are mâna ridicată. Lavinia nu le spune nimic colegilor sau profesorilor ei despre cum se simte sau ce se întâmplă cu ea. Are o prietenă, o altă fată care este romă, și care, de asemenea are experiențe similare și împreună vorbesc despre modul în care acest lucru le face să se simtă.
4. Întrebă tinerii: *Care credeți că este norma socială despre care vorbește această poveste?* Câteva exemple ar putea include:
 - a. Este ok să tratezi prost pe cineva dacă este de altă rasă/cultură.
 - b. Este ok ca elevii și profesorii să nu-i trateze pe toți în mod egal.
 - c. Bullyingul este acceptabil pentru anumiți elevi, în funcție de rasă/cultură.
5. Scrieți norma socială pe o coală a panoului pentru ca toată lumea să o vadă.
6. Roagă-i pe tineri să formeze grupuri mici. Distribuie câte o coală mare fiecărui grup, precum și câteva markere colorate.
7. Cere fiecărui grup să deseneze un cerc în mijlocul paginii și să o deseneze pe Lavinia în interiorul ei și să scrie norma socială pe pagină.
8. Explică tinerilor că vom analiza grupurile de referință și o modalitate utilă de a face acest lucru este să discutăm despre ecologia socială (a se vedea fișa de sfaturi 2.1). Ecologia socială face referire la grupurile de oameni din jurul unui copil, astfel încât să poată include oameni de acasă, de la școală, din comunitate, din țară și chiar la nivel mai mare.
9. Explică faptul că un **grup de referință este format din persoanele ale căror opinii te interesează cel mai mult și pe care le urmezi, persoanele cu cea mai mare influență.**
10. Întrebă-i pe tineri: *Cine sunt grupurile de oameni care o înconjoară pe Lavinia? Ce grupuri susțin mesajul conform căruia este ok să te porți urât cu cineva din cauza rasei/culturii lor? Ce grupuri transmit un mesaj diferit?*

11. Desenează aceste grupuri în cercuri în jurul Laviniei și a normei sociale, arătând cum sunt legate de Lavinia.

12. De exemplu, profesori, lideri ai comunității, persoanele cu influență pe rețelele de socializare, emisiuni TV. Cu cât mai specific, cu atât mai bine.
13. Provoacă tinerii să gândească mai profund: *Cine crezi că influențează comportamentul elevilor? Cine crezi că influențează comportamentul profesorului? Cine crezi că influențează comportamentul Laviniei?*
14. Roagă-i să pună o stea de la cele două grupuri de referință (de exemplu, colegi, familie, administrația școlii etc.) a căror influență este cea mai importantă.
15. Cere acum grupului să se gândească din nou la Lavinia și la sprijinul pe care îl primește de la prietena ei și probabil, de la comunitatea ei. Există alte norme sociale ce există probabil în comunitatea ei, diferite de ale comunității mai mari.
16. Roagă-i pe tineri să discute care cred că ar putea fi aceste norme.

Partea B: Identificarea sancțiunilor

1. Subliniază faptul că urmează să vorbim despre sancțiuni. Amintește-le tinerilor că **sancțiunile sunt ceea ce se întâmplă sau ceea ce oamenii cred că se va întâmpla dacă nu respectă o normă socială.**
2. Să ne gândim la Lavinia. Să presupunem că Lavinia decide că data viitoare când colegii ei vor fi răi, se va plânge directorului. *Ce crezi că și-ar putea imagina Lavinia că se va întâmpla dacă își va pârî colegii? Ce s-ar întâmpla cu ea? Ce s-ar întâmpla cu colegii ei?*
3. Explică-le că acestea sunt sancțiuni. Amintește-le tinerilor că sancțiunile sunt ceea ce credem, pentru că nu putem ști niciodată cu adevărat ce se va întâmpla, dar ei influențează cu adevărat modul în care gândim și ne comportăm.
4. Întreabă-i pe tineri: *Dacă Lavinia crede că va fi ignorată de director și ridiculizată în continuare de colegii săi pentru raportarea bullyingului, ce crezi că va face?*
5. Roagă-i pe tineri să dea exemple de 2-3 sancțiuni cu care s-ar putea confrunta Lavinia dacă îi raportează pe elevi și pe profesor.
6. Acum, să presupunem că situația arăta altfel. Întreabă-i pe tineri: *Dacă Lavinia crede că directorul ei ar putea vorbi cu elevii despre bullying și va crea o „regulă de interdicție” în școală, ce credeți că ar putea face Lavinia?*
7. Inițiază o discuție despre ce s-ar putea întâmpla dacă ar exista un mediu de susținere al Laviniei. Discutați despre ce cred tinerii că este impactul sancțiunilor asupra modului în care luăm decizii.

Activitate 6: Ghem de sfoară: Rețeaua societății

Obiectiv: Să selecteze o normă dăunătoare legată de violența în școală pe care doresc să o abordeze, precum și o normă socială pozitivă raportat la care să poată crea și să analizeze contextul în care aceste norme există.

Timp necesar: 1,5 ore

Materiale necesare: Panou cu picioare și markere, 2 ghemuri de sfoară colorată (2 culori diferite)

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

1. Explică tinerilor că astăzi veți selecta o normă socială sau de gen legată de violența împotriva copiilor pe care doresc să o abordeze. Amintește-le despre toate

- conversațiile pe care le-ați avut împreună despre normele din școala lor și menționează orice norme de care au fost interesați în mod deosebit.
2. Roagă un reprezentant al grupului să noteze norma pe care dorești să o schimbe pe o coală a panoului poziționat în partea din față a camerei.
 3. Acum cere tinerilor să stea într-un cerc, distanțați corespunzător. Te rugăm să te asiguri că toată lumea are o mască și că a folosit dezinfectant pentru mâini înainte de a intra în cerc.
 4. O persoană care ia notițe ar trebui să fie poziționată lângă grup pentru a nota pe panou tot ce se spune în timpul activității desfășurate în cerc.
 5. Stai cu ei în cerc, ținând un ghem de sfoară. Explică-le că vei ține capătul sforii și îl vei transmite oricărui copil sau tânăr care dorește să vorbească. Pe măsură ce fiecare persoană prinde ghemul, trebuie să țină firul, construind o pânză având în vedere așezarea în curte sub formă de cerc.
 6. Roagă-i pe tineri să spună care este **cauza ori motivele principale pentru care există norma pe care au ales-o**. Înconjoară cercul de câteva ori până când toată lumea a avut șansa să împărtășească de ce crede că există respectiva normă. Poți formula întrebări cum ar fi:
 - a. *Pe cine ajută / protejează această normă?*
 - b. *Cui îi face rău?*
 - c. *De ce se menține și în prezent? Ce susține menținerea fermă în comunitatea noastră?*
 - d. *Ce se întâmplă la școală?*
 7. Acum cere tinerilor să facă o pauză, dacă se simt confortabil, pot închide ochii. Roagă-i să se gândească la ce norme, convingeri, atitudini sau comportamente există deja care contestă norma dăunătoare pe care au selectat-o. Roagă-i pe tineri să deschidă ochii și să înceapă **să-și împărtășească ideile, fie pentru normele sociale pozitive pe care se pot baza, fie pentru alte convingeri, atitudini sau comportamente, pe care le puteți utiliza împreună pentru a aborda sau schimba norma dăunătoare pe care ați selectat-o ca grup**. Tinerii pot arunca celălalt ghem de sfoară, de culoare diferită, în timp ce împărtășesc cu grupul normele sociale pozitive.
 8. Acordă un moment pentru a privi rețeaua complexă atât a normelor, convingerilor, atitudinilor și comportamentelor sociale protectoare/de susținere, cât și dăunătoare pe care ați creat-o, reprezentate de cele 2 culori diferite ale firului. Reliefează faptul că aceasta este o reprezentare vizuală a tuturor șirurilor de idei din societate și cât de complicate pot fi.
 9. Roagă tinerii să ofere orice gând cu privire la rețeaua complexă din fața lor.

10. După ce grupul se reasează, adresează întrebarea, pe baza rețelei pe care tocmai au creat-o împreună, dacă cineva are gânduri sau idei de acțiuni prin care ar dori să abordeze mai întâi normele sociale dăunătoare?
11. Întrebă-i: *Cum ne putem baza pe normele pozitive pe care le-ați analizat împreună pentru a aborda norma dăunătoare?*
12. Asigură-te că notezi toate ideile, astfel încât să poți reveni la acestea împreună cu ei, pe parcursul următoarei activități.

Modulul 3: Producerea schimbării: Modificarea Normelor Sociale și de Gen în școlile noastre

Conținut Modul nr. 3: Producerea schimbării: Modificarea Normelor Sociale și de Gen în școala noastră
Fișă de sfaturi 3.1: Ce putem face pentru a transforma normele sociale și de gen în școala noastră?
Activitate 7: Norme de sprijin: Colaje vizuale
Activitate 8: Stabilirea unei modalități de modificare a normelor
Activitate 9: Crearea unui spațiu sigur
Activitate 10: Elaborarea și implementarea unui Plan de acțiune pentru o școală sigură

Fișă de sfaturi 3.1: Ce putem face pentru a transforma normele sociale și de gen în școala noastră?

Timp necesar: 1-5-2 ore

Cum putem determina schimbarea normei sociale?

Ceea ce este important de știut este că schimbarea normelor sociale poate dura mult timp, deci este important să fim realiști cu privire la ceea ce putem realiza împreună cu tinerii. Este de folos să te concentrezi asupra unui grup specific, cum ar fi școala, unde tinerii care lucrează cu profesorii ar putea avea o influență ceva mai mare.

Acum știm mult mai multe despre normele sociale, dar care sunt cele mai bune modalități de a schimba normele?

Dacă vrem să prevenim violența împotriva tinerilor în școală, trebuie să consolidăm normele sociale pozitive și să conlucrăm pentru a schimba normele sociale care acceptă sau susțin această violență. Aceasta înseamnă că trebuie să schimbăm modul în care gândim și vorbim despre motivul pentru care violența împotriva tinerilor este manifestată și să ne concentrăm asupra prevenirii acesteia.

De exemplu, *este ok să lovesc un copil când mă înfurie cu adevărat. sau pot să-l împing pe băiatul acela, pentru că nu seamănă defel cu mine, nu are nimic în comun cu mine. Familia lui nici măcar nu ar trebui să fie aici.*

„Normele sociale au impact asupra modului în care gândim, vorbim și acționăm” (Klinka & Likenbach, 2019, 2)

În ceea ce privește violența împotriva tinerilor și este important să înțelegem acest aspect dacă dorim să încercăm să modificăm normele sociale.

Știm că poate fi dificilă schimbarea normelor sociale, deoarece implică schimbarea modului în care gândim (atât ca indivizi, cât și ca grupuri). De asemenea, este important să ne concentrăm pe punctele forte și pozitive, mai degrabă decât pe comportamentele negative (Rogers, 2019).

Iată câteva sfaturi care susțin schimbarea normelor sociale (adaptat din Lilleston, et al., 2017):

1. Gândește-te la norma socială pe care dorești să o modific și încearcă să o schimbi direct:

- **Unele norme pot fi transformate direct.** De exemplu, să presupunem că elevii au tendința de a ignora intimidarea, cred că mulți oameni îi intimidează pe alții și că alții consideră că este ok. Informarea oamenilor despre ceea ce fac sau nu colegii lor (de exemplu, majoritatea tinerilor din școala noastră nu au intimidat niciodată un alt tânăr) ori gândesc sau nu gândesc (de exemplu, majoritatea tinerilor consideră că intimidarea este un act ofensator și nu ok). Prin oferirea informațiilor care contracarează ceea ce oamenii cred că sunt adevărate cu privire la o problemă, putem schimba convingerile adoptate la nivel social.
- **Utilizarea „persoanelor de influență” sau a celor care au un impact asupra modului în care oamenii gândesc.** Acești oameni pot propune idei noi într-un grup care ar putea fi preluate de grup și, atunci când suficiente persoane adoptă ideea, acela este momentul când schimbarea normelor sociale poate surveni. Colaborează cu persoane de influență pentru a promova mesaje despre cât de multă violență există și câte persoane sunt afectate și cât de des nu se recurge la violență și răspândește mesajul.
- **Răspândește vorba.** Creează coduri de conduită și afișează-le în incinta școlii; desenează pe pereți mesaje cu genul de comportament pe care vrei să îl încurajezi; creează spații sigure în școală, unde oamenii îi pot vedea pe ceilalți tratând oamenii

cu respect, fără violență; organizează exerciții de formare a unei perspective prin care cereți oamenilor să își imagineze că au parte de experiențele altor oameni.

- O modalitate de a face acest lucru este să te axezi asupra **schimbării așteptărilor sociale**, fă publică schimbarea și creează noi norme de comportament (Alexander-Scott & Bell, 2021).
- **Fă tot posibilul să ajungi la inimile și să influențezi gândirea oamenilor**, oferindu-le informații sănătoase și făcând apel la simțul lor de dreptate.

2. Lucrează la schimbarea atitudinilor și a convingerilor pentru a schimba norma socială pe care dorești să o modifici.

În această strategie, bazată pe modele de sănătate, încercăm să schimbăm atitudinile și convingerile prin informarea oamenilor despre efectele adverse ale unui anumit comportament și beneficiile evitării acestui comportament. De exemplu, dacă oamenii sunt învățați că a consuma mâncarea procesată în fiecare zi nu este un obicei sănătos, s-ar putea să-și schimbe atitudinea și comportamentul în ceea ce privește acest consum. Dacă suficienți oameni dintr-un grup social își schimbă atitudinea față de un comportament (consumul de mâncare procesată), atunci norma va începe, de asemenea, să se schimbe.

Acționează de jos în sus, implicând copii și tineri din întreaga școală, cât și profesori și personalul administrativ și din conducere, coordonând activitățile ori de câte ori este posibil.

3. Încearcă să schimbi comportamentele oamenilor pentru a schimba norma socială.

În acest caz, folosim „intervenții structurale” pentru a schimba comportamentele oamenilor sau pentru a crea un cadru unde sunt mai mult sau mai puțin ușor de realizat. De exemplu, dacă scumpești mâncarea nesănătoasă, nu mai este atât de accesibilă. Sau dacă schimbi o politică școlară cu privire la bullyingul pe internet, devine mai greu pentru tineri să se hărțuiască reciproc fără a fi trași la răspundere la școală.

Putem privi acest lucru în 2 moduri: putem introduce măsuri pentru a îngreuna lucrurile sau pentru a pedepsi acțiunile negative și/sau putem veni cu măsuri care susțin sau recompensează comportamentul pozitiv. De exemplu, o politică ar putea avea repercusiuni asupra bullyingului online și o altă politică ar putea oferi resurse și oportunități elevilor de a beneficia de cursuri de formare anti-bullying.

Odată ce oamenii consideră că schimbarea este în interesul lor, au informații din surse credibile și pot gândi din perspectiva schimbării, au mai multe șanse să simtă (atât individual, cât și colectiv) că schimbarea este în interesul lor (Read-Hamilton & Marsh, 2016). Colaborarea generează energie și motivație, iar oamenii pot identifica apoi alternative viabile și le pot urmări împreună (Read-Hamilton & Marsh, 2016).

4. Creează spații pro sociale sau pozitive.

Normele sociale influențează comportamentul. Acestea pot fi pozitive sau negative. Respectăm normele pentru că dorim să câștigăm favoarea semenilor noștri sau ne temem de ce vor crede ei dacă nu o facem. Normele sociale apar din mai multe motive și în multe feluri, dar sunt legate de cine are putere și influență, de convingerile unei culturi despre gen și cultură și convingeri faptice (Cislaghi & Heise, 2018). Spațiul este important și orice schimbare trebuie să corespundă spațiului (Jewkes, et al., 2019).

- Susține spațiile sigure care încurajează influențe sociale pozitive și răspunsuri inter-generaționale care combat violența de la egal la egal
- Creează un spațiu sigur în care oamenii să se simtă primiți și să nu fie excluși, marginalizați sau abuzați
- Creează un spațiu în care oamenii să fie întâmpinați, îmbrățișați, recunoscuți și apreciați.

5. Axează-te asupra a ce funcționează pentru a schimba un comportament

Berger (2020) sugerează că determinarea oamenilor să se schimbe funcționează cel mai bine dacă nu forțezi nota, ci mai degrabă dacă aloți timp pentru a înțelege perspectiva lor și ceea ce îi împiedică să se schimbe. Delimitarea barierelor este esențială. Oferă opțiuni și creează contexte în care simt că pot alege și dețin control; împărtășește impactul sau costul menținerii statu-quo-ului. Așteaptă-te la pași foarte mici și începe mai ușor, cu mai puțină incertitudine. Odată ce oamenii consideră în mod colectiv că schimbarea este în interesul lor și au acces la informații din surse credibile, cât și posibilitatea de a medita asupra implicațiilor sale, sunt mai predispuși să simtă în mod colectiv și individual că schimbarea este în interesul lor, identifică alternative viabile și urmărește-le activ (Read-Hamilton & Marsh, 2016).

Exemple de acțiuni pe care le poți efectua în școala ta

În Activitățile din modulul 3, vei îndruma tinerii printr-un proces ce implică acțiuni pe care doresc să le vadă în școlile lor. Deși aceste acțiuni sau strategii ar trebui să fie desfășurate la inițiativa tinerilor, este bine să ai pregătite câteva exemple la care să faci referire. Iată câteva sugestii rezultate din cercetare:

- Delimitarea zonelor fără violență

- Organizează campanii pentru eliminarea pedepselor corporale în spațiile publice
- Creează spații sigure în școală pentru ca tinerii să vorbească și să își împărtășească experiențele lor
- Utilizează mecanisme de raportare, inclusiv opțiuni de raportare anonime

Cum putem elabora un mesaj bun pentru schimbare? (adaptat din Girls Advocacy Alliance, 2018)

Fă apel la mintea, inima și mâinile oamenilor. Invită persoanele să se gândească la:

- INIMĂ: *De ce să-mi pese? Ce este important aici?*
- MINTE: *Ce poate fi schimbat? Folosește exemple inspiratoare și idei sugestive pentru acțiunile posibile*
- MÂINI: *Ce pot face oamenii? Ce anume le ceri?*

Mesajele cu impact puternic sunt **simple, furnizează o soluție, practice sau fezabile.**

Colaborare

Prin susținerea proceselor intergeneraționale, și anume procesele care necesită colaborarea copiilor, tinerilor și adulților pentru a anihila și a contesta normele și comportamentele negative sociale și de gen și a încuraja un comportament mai favorabil, acestea pot fi mai eficiente.

Resurse suplimentare:

- Pentru mai multe informații despre înființarea și susținerea unui club sau grup de copii care lucrează în scopul protejării copiilor împotriva violenței în școli, vă rugăm să consultați acest ghid util pentru copii: <https://www.end-violence.org/sites/default/files/paragraphs/download/Safeguarding-%20A%20Guide%20for%20Children%27s%20Clubs%20%28Final%20Mar%202019%29.pdf>
- Pentru mai multe informații despre cum să înțelegi normele sociale și să concepi programe care susțin schimbarea normelor, te rugăm să consulți următorul ghid: Alexander-Scott, M. Bell, E. J. H. (2016). Shifting Social Norms To Tackle Violence Against Women And Girls (Vawg). DFID Guida. https://www.oecd.org/dac/gender-development/VAWG_HELPDESK_DFID_GUIDANCE_NOTE_SOCIAL_NORMS_JAN_2016.pdf

Activitate 7: Norme de sprijin: Colaje vizuale

Obiectiv: Să studieze viziuni pentru norme sociale și de gen pozitive și de susținere care pun capăt violenței împotriva tinerilor.

Materiale: Hârtie groasă, lipici, foarfece, materiale de colaj: de exemplu, reviste, ziare, hârtie colorată, frunze mici, flori sau alte materiale naturale, markere, suficiente pentru fiecare copil.

Timp necesar: 1,5 ore

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

1. Invită participanții să stea împreună într-un cerc, respectând distanțarea fizică.
2. Îndeamnă tinerii „Haideți să descoperim ce înseamnă o școală sigură pentru tineri în viziunea ta. Să ne imaginăm un spațiu sigur pentru tineri, unde normele sociale și de gen pozitive pun capăt violenței împotriva tinerilor”.
3. Roagă participanții să închidă ochii (dacă se simt confortabil) și descrie următoarele: „Imaginează-ți o școală care respectă cu adevărat copiii și tinerii, unde nu trebuie să se teamă de violență. Când ajungi, ești atât de încântat de tot ceea ce vezi și auzi. Aruncă o privire în jurul tău. Ce spun oamenii? Ce fac ei? Ce faci tu? Plimbă-te în dragă voie prin școală. Ce spun și fac tinerii? Ce spun și fac adulții? Ce simți?”
4. Cere participanților să deschidă ochii.
5. Roagă-i să se așeze, respectând distanța fizică adecvată, în grupuri de câte 2-4 persoane și să vorbească despre ceea ce consideră ca fiind cele mai importante părți ale școlii pe care și le-au imaginat în mintea lor.
6. În cadrul grupurilor mici, roagă-i pe tineri să vorbească despre cum o parte din perspectivele lor. *Ce au văzut? Ce simțeau?* Inițiază o discuție, în care tinerii își împărtășesc viziunile. Acest lucru poate fi emoțional, așa că acordă suficient timp și, dacă tinerii au nevoie de el, organizează un joc sau o activitate antrenantă.
7. Explică-le că vor avea la dispoziție 15 minute pentru a crea un colaj al viziunii lor. Tinerii pot adăuga, opțional, text în jurul colajului pentru a explica ce se întâmplă.
8. Invită grupurile mici să găsească un loc liniștit unde să stea și să împartă materiale: reviste, markere colorate, hârtie, foarfece, lipici și alte materiale naturale.
9. Scrieți următoarele pe o coală a panoului cu picioare și postează sau adresează întrebările cu voce tare:
 - A. *Ce norme sociale pozitive au existat în viziunea ta care au susținut protejarea tinerilor?*

B. Ce norme sociale negative sau dăunătoare nu mai existau?

10. Roagă-i pe tineri să se asigure că încearcă să **numească normele pe care le evidențiază** în colajul lor.
11. Invită grupurile să-și așeze colajele pe pământ într-un cerc. Invită grupurile să se plimbe, respectând o distanță sigură și să admire colajele colegilor lor.
12. După câteva minute, invită fiecare grup să explice normele pozitive și dăunătoare care erau redată în colajele lor. Scrie-le pe o coală a panoului poziționat în partea din față a camerei, astfel încât toată lumea să poată vedea normele discutate.
13. Invită-i pe toți să vină cu idei suplimentare și/sau să formuleze întrebări.
14. Inițiază o discuție folosindu-te de întrebările de mai jos.
 - A. *Care sunt normele comune pe care le-am abordat în viziunile noastre?*
 - B. *Au existat diferențe? Ți-a atras ceva cu adevărat atenția?*
 - C. *Să ne gândim la unele dintre normele pozitive sau de susținere pe care le-am discutat. Se întâmplă deja așa ceva în școală? Dacă da, ne-am putea baza pe acest fapt?*
 - D. *Dacă nu se întâmplă nimic de genul acesta, ce trebuie să facem pentru a-l produce?*
15. Roagă-i pe tineri să se gândească în continuare la lucrurile pe care vor să le îmbunătățească în școala lor și reamintește-le că veți lucra împreună în acest sens.
16. Încheie activitatea cu o activitate distractivă în cerc, respectând distanțarea fizică, pentru a reflecta asupra viziunilor și a următorilor pași ce trebuie efectuați.

Activitatea 8: Stabilirea unei modalități de schimbare a normelor

Obiectiv: Explorarea strategiilor pentru a schimba normele sociale și de gen dăunătoare.

Materiale: Coli de hârtie panou și markere. Opțional: peruci, costume. Echipament individual de protecție, inclusiv măști, dezinfectant pentru mâini/stații de spălare a mâinilor, conform recomandărilor locale.

Timp necesar: 1.5 ore

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene
(2014-2020)

1. Explică tinerilor că astăzi vom analiza câteva strategii de schimbare a normelor sociale.
2. Amintește-le tinerilor că schimbarea normelor sociale necesită timp și este complicată. Poate fi util să ne gândim cum putem încuraja oamenii să-și schimbe comportamentul, ceea ce poate duce la schimbarea normelor sociale.
3. În activitatea 6: Ghem de sfoară: Rețeaua societății, tinerii au identificat o normă socială specifică pe care doreau să o schimbe. Scrie respectiva normă socială pe o coală de hârtie a panoului.
4. Să analizăm acum, împreună, câteva strategii utile pentru a schimba normele sociale dăunătoare: (Adaptat din CARE, 2020):
 - a. **Imaginează-ți ceva diferit:** Imaginându-ți ceva nou, și anume noi norme care te ghidează, putem ajuta la schimbarea normelor existente. Viziunea este puternică!
 - b. **Manifestă un comportament pozitiv:** A acționa sau a te comporta într-un mod nou formulează un mesaj puternic celorlalți.
 - c. **Găsește primi utilizatori, oameni care pot accepta o nouă normă și să acționeze conform acesteia:** găsește alții care pot lucra alături de tine pentru a promova o nouă normă.
 - d. **Colaborează cu persoane de influență:** găsește oameni pe care alții îi privesc cu admirație sau care influențează adesea comportamentul și încearcă să îi determini să colaboreze cu tine.
 - e. **Gândește-te la aliații tăi:** *Cine sunt ei? Cum poți lua legătura cu ei? Ce le poți cere?* Acesta ar putea fi un profesor sau un membru al comunității care are te susține, care dispune de resurse sau îți pot asigura asistență.
 - f. **Apelează la minte și inimă:** Uneori oamenii nu știu de ce o normă este dăunătoare, ajutându-i să explice modul în care se simte agresat sau lovit îi ajută pe alții să se relaționeze și i-ar putea încuraja să se schimbe.
 - g. **Creează un spațiu sigur:** Dispunerea de un spațiu sigur pentru a vorbi și a aborda probleme precum violența este foarte important.
 - h. **Inspiră-i pe ceilalți:** Elaborarea unor mesaje inspiratoare, despre modul în care lucrurile ar putea fi diferite, sunt o modalitate excelentă de a capta imaginația oamenilor.
 - i. **Folosește mesaje pozitive care fac referire la viitor:** Mesajele au un impact mai mare atunci când sunt pozitive, mai degrabă decât cele negative. De asemenea, este minunat să încurajezi oamenii să se gândească la viitor și la ce posibilități există.
5. Împarte tinerii în grupuri mici și cere-le să selecteze una dintre aceste strategii (sau alte strategii prezentate în fișa de sfaturi 3.1). Roagă-i să organizeze o scenetă

scurtă pentru a demonstra cum ar putea folosi această strategie pentru a aborda norma socială dăunătoare identificată de grup. (oferă peruci și costume, dacă sunt disponibile.)

6. Acordă tinerilor 15-20 de minute pentru a discuta și pregăti sceneta pentru grup.
7. Cere grupurilor mici să prezinte sceneta grupului mai mare.
8. Odată ce prezentările sunt efectuate, lucrați în grup pentru a scrie câteva dintre cele mai bune idei sau strategii pe o coală de hârtie a panoului așezat în partea din față a camerei.

Activitate 9: Crearea unui spațiu sigur

Obiectiv: Descrierea potențialelor spații sigure (din punct de vedere fizic, emoțional, psihologic, social și spiritual) din școala noastră.

Timp necesar: 1 oră

Materiale: Coli de hârtie panou, markere, obiecte reciclate aleatorii într-un număr egal pentru 5 grupuri (de ex., Rolă de hârtie igienică, plastilină, cupe, farfurie de hârtie, recipiente, bețișoare, autocolante), șnur (61 cm pentru fiecare grup), lipici (x5), foarfece (x5), scotch (30 cm pentru fiecare grup)

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

1. Invită toți tinerii să se gândească la viziunile lor din Activitatea 7: Colaje vizuale, poți chiar să le atârni pe perete ca un memento. Întreabă-i: *Pentru a-și vedea cu ochii viziunile, care sunt măsurile pe care le pot lua în propriile săli de clasă și școală pentru a crea un spațiu mai sigur?*
2. Împarte tinerii în grupuri de 4 până la 5 persoane.
3. Furnizează fiecărui grup 7 - 10 articole reciclabile, foarfece, șnururi, lipici și scotch.
4. Informează fiecare grup că dispune de 20 de minute pentru a construi o structură care să reprezinte o clasă sigură cu materialele lor. Roagă-i să-și numească clasa.
5. Invită-i să mediteze la „*Care sunt elementele esențiale necesare pentru o sală de clasă sigură? Cum previn și reacționează la violență tinerii și adulții din clasă? Care sunt resursele disponibile (de exemplu, cutia de sfaturi pentru protecția copilului; lista locurilor sigure de raportat și a persoanelor cărora să te adresezi)*”
6. După 20 de minute, cere fiecărui grup ca timp de 3 - 5 minute să noteze câteva dintre cele mai importante părți ale structurii lor pe o coală de hârtie a panoului.

7. După 5 minute, invită grupurile să adune la un loc. Roagă fiecare grup să meargă într-un tur vizitând fiecare dintre structurile de clasă create și citind despre ele.
8. Odată ce grupurile au văzut toate structurile, invită tinerii să formeze împreună un cerc folosind următoarea discuție ca punct de referință.
 - A. Care sunt câteva idei pe care le-ați vizualizat și pe care ați dori să le vedeți aplicate în sălile de clasă?
 - B. Care au fost unele asemănări între clase? Diferențe?
 - C. Ce putem face pentru ca aceste săli de clasă sigure să devină realitate? Ce resurse avem deja pentru ca acest fapt să devină real?
 - D. Cui din școala noastră și în afara școlii noastre am putea cere ajutor?
9. Informează tinerii că, atunci când vă veți întruni data viitoare, veți întocmi un Plan de acțiune pentru o școală sigură, așa că încurajează-i să continue să se gândească la ce măsuri ar dori să fie implementate.

Activitate 10: Elaborarea și implementarea unui Plan de acțiune pentru o școală sigură

(adaptat din Currie, et al., 2019)

Mențiune adresată facilitatorului: *Deși această activitate este destinată tinerilor, este esențial ca și alte persoane din școala ta (de exemplu, profesori, director, comitete de profesori - părinți, personalul de conducere și alții) să fie active și în consolidarea siguranței în școală prin schimbarea normelor sociale. Pentru ca schimbarea să fie posibilă, este nevoie ca toată lumea să fie implicată.*

Obiectiv: Dezvoltarea unui plan de acțiune pentru o școală sigură împreună cu tinerii, care să abordeze normele sociale dăunătoare și să contribuie la crearea unei școli sigure pentru tineri.

Materiale: Coli de hârtii panou, scotch, markere colorate, creioane și acuarele

Timp necesar: 1,5 ore

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

Partea A: Hărți mentale

1. Ureeză bun venit tuturor.

Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene
(2014-2020)

2. Invită participanții să stea în cerc la o distanță sigură.
3. Afișează ideile din ultimele activități pe perete, inclusiv norma dăunătoare pe care tinerii doresc să o abordeze și norme pozitive de consolidat. Postează hărțile cu viziuni și pe perete. Invită participanții să recitească informațiile și să privească imaginile de pe hărți și panou pentru a se familiariza cu ideile lor.
4. Explică-le că urmează să concepeți o hartă mentală. O hartă mentală este un instrument menit să ajute orice persoană să se gândească mai profund la acțiunile pe care vrei să le întreprindă. O vom folosi pentru a analiza acțiunile pe care dorim să le realizăm pentru a ne pune în aplicare viziunile și pentru a aborda norma socială dăunătoare pentru a crea școli sigure, de susținere.
5. Explică faptul că grupul va folosi o hartă mentală pentru a identifica acțiunile pe care doresc să le întreprindă și pentru a analiza cum să le pună în aplicare.
6. Împarte tinerii în grupuri de 4-5 persoane și oferă fiecărui grup o bucată de hârtie mare.
7. Invită fiecare grup ca timp de cinci minute să discute cum doresc să acționeze. Gândiți-vă la hărțile voastre și la activitatea la care ați participat pentru a crea săli de clasă/școli mai sigure. *Care viziune ai dori să o transformi în realitate?*
8. Fiecare grup își poate scrie viziunea în centrul paginii.
9. Ulterior, afișează următoarele întrebări pe perete:
 - Care sunt resursele de care ai nevoie pentru a transforma această viziune într-o realitate?
 - Cine va trebui să lucreze cu tine? Să te susțină?
 - Ce puncte forte ai deja pe care te poți baza?
 - Cine ți se va alătura în acțiunea desfășurată și când?
 - Ce tipuri de activități putem folosi?
 - Pentru ce provocări potențiale trebuie să te pregătești?
10. Invită fiecare grup să utilizeze Harta Mentală și întrebări, adăugând idei noi.
11. După 15 minute, invită grupurile să-și așeze hărțile mentale pe podea sub forma unei benzi rulante (forma unui cerc la o distanță sigură).
12. Roagă grupurile să se plimbe și să citească ideile celorlalte grupuri.
13. Invită grupurile să pună întrebări și să afle mai multe despre celelalte hărți mentale.
14. După 5 minute, vor adăuga mai multe părți hărții lor mentale pentru a se asigura că sunt incluse toate ideile.
15. După 5 minute, invită grupurile să prezinte harta mentală grupului mai mare în 2-3 minute.

Partea B: Planul de acțiune pentru o școală sigură

16. Informează-i că, pe baza hărților mentale ale grupurilor mici, veți crea împreună un Plan de acțiune pentru o școală sigură. Dacă există 1-2 idei care i s-au părut grupului interesante, vorbiți despre modul în care le puteți combina pentru Planul de acțiune pentru o școală sigură, încorporând alte idei extraordinare din alte hărți mentale. Dacă există câteva idei diferite și întregul grup este încrezător că poate lucra la mai multe planuri de acțiune, te rugăm să continui. Alternativ, ați putea discuta despre cum puteți finaliza un plan de acțiune și apoi să treceți la următorul. Reține că schimbarea normelor necesită timp și poate fi nevoie de mai multe proiecte sau strategii.
17. În partea din față a camerei, scrie următoarele subrubrici și discută cu tinerii ce vor să facă. Dacă există, include următoarele informații:
- **Denumirea planului de acțiune pentru o școală sigură:**
 - **Denumirea grupului:**
 - **Datele de inițiere/finalizare:** *Când doriți să începeți și să terminați Planul de acțiune pentru o școală?*
 - **Locație:** *Unde ar fi implementat Planul de acțiune pentru o școală sigură?*
 - **Viziune/Scop:** *De ce vrei să faci asta?* Definește viziunea sau scopul.
 - **Normă (norme) provocatoare:** Ce norme sociale dăunătoare abordează acest plan? Scrie norma pe care ai selectat-o pentru a o modifica.
 - **Norme pozitive:** *Care sunt normele pozitive pe care te poți baza?*
 - **Plan gradual:** *Care sunt diverși pași presupuși de acest Plan de acțiune și și ce fel de program ar fi urmat?* Întocmește un plan gradual, inclusiv persoanele responsabile pentru fiecare pas și programul aferent fiecărui pas.
 - **Resurse:** Care vor fi resursele de care veți avea nevoie? Ia în calcul toate aspectele (de exemplu, persoane, fonduri, materiale) de care vei avea nevoie pentru această activitate.
 - **Buget:** *Care este bugetul de care dispui? Dacă există un buget asociat cu planul tău. Există resurse în acest sens?*
 - **Markeri de progres:** Care sunt modificările pe termen scurt pe care dorești să le obții ca rezultat al planului tău? Gândește-te la ce s-ar aștepta, ce s-ar bucura și ar dori să vadă ca rezultat al acțiunii săvârșite. Analizează aspecte precum numărul de persoane, tipul de schimbare personală sau la nivel de școală etc.
18. Finalizează activitatea felicitându-i pe toți pentru planul lor și urându-le succes pe măsură ce îl pun în aplicare.
19. Invită-i să afișeze planul într-un loc sigur (de exemplu, dacă e sigur, pe peretele clasei/clubului), astfel încât să poată îl poată verifica în mod regulat.

Mențiune: Sprijinirea tinerilor pentru coordonarea și implementarea planurilor de acțiune poate necesita timp. În mod ideal, tinerii pot prelua conducerea, cu sprijinul adulților atunci când este nevoie. După cum s-a menționat, tinerii ar putea dori să lucreze la mai multe planuri de acțiune și va depinde de tine să stabilești cel mai bun mod de a coordona aceste demersuri.

Ideii pentru a duce mai departe viziunea printr-o acțiune creativă

(adaptat din Equitas, n.d.):

Artă: graffiti, teatru, muzică, poezie

AV (Audio vizual): film, filme celulare, fotografii, podcast

Tipărituri: broșuri, postere, reviste online

Digital: bloguri, vloguri, rețele de comunicare socială, jocuri video

Evenimente: turnee sportive, forum pentru tineri, grătar comunitar, expoziție foto, conferințe

Ateliere de lucru: instruirii, sesiuni de predare, partajarea abilităților

Campanii: petiții, campanii media, sondaje

Mentorat: modele de comportament, mentori pentru tineri, programe de mentorat intergenerațional

Alianțe: reunirea aliaților, rețele, întâlniri cu actori cheie

Modulul 4: Etapa următoare: Analizarea învățăturilor dobândite și a modului de acționare în viitor

Conținut Modulul 4: Etapa următoare: Planificarea schimbării normei sociale în viitor

Fișă de sfaturi 4.1: Schimbarea normelor sociale – proces de durată: Despre perseverență

Activitate 11: Trandafir, mugure, spin

Activitate 12: Celebrare și raportul prezentat școlii tale

Fișă de sfaturi 4.1 Schimbarea normelor sociale – proces de durată: Despre perseverență

Timp necesar: 1,5-2 ore

Revizuire - Normele sociale sunt reguli neoficiale care ghidează comportamentul

Normele sociale sunt reguli neoficiale care ghidează comportamentul. Aceste influențe normative sunt adesea tănuite sau ascunse, dar totuși au un impact puternic. Cialdini și colab., (1990) descriu două tipuri de norme, normele descriptive (convingeri despre ceea ce fac oamenii) și normele restrictive (și cât de bine sunt acceptate acțiunile lor de grup). Oamenii respectă normele sociale din diverse motive, dar adesea pentru că așteaptă o recompensă socială pentru respectarea regulilor și evită pedepsele pentru încălcarea lor (Cislaghi & Heise, pag.20).

Impactul acestor norme este adesea subtil, dar semnificativ. În încercarea de a înțelege impactul normelor sociale, ne raportăm la „grupuri de referință” sau la persoanele ale căror opinii le pasă și pe care oamenii le respectă (CARE, 2017). De asemenea, putem înțelege normele examinând sancțiunile care apar atunci când cineva le încalcă, ca o modalitate de a înțelege influența grupurilor de referință. Sancțiunile sunt definite ca

opinia anticipată sau reacție la comportament și ne pasă mai mult de sancțiunile celor a căror opinie contează pentru noi (CARE, 2017).

E timpul pentru reflecție:

Care este cel mai interesant lucru pe care l-ai învățat despre normele sociale? Ce te-a surprins cel mai mult?

Etape următoare – Ce trebuie să avem în vedere referitor la schimbarea normelor sociale și de gen?

Schimbarea comportamentului poate fi o provocare, necesită timp și răbdare și pot exista reacții adverse. Normele sociale, de gen și culturale sunt adesea nerostite, dar sunt aplicate în moduri subtile în diverse spații. Este util să:

- Le identifici și să le denumești
- Le abordezi
- Le distingi de atitudinile și convingerile individuale
- Delimitezi spațiul în care normele survin și să observi că ele variază.

Persevereză. Nu ezita să faci schimbări ce implică persoana ta, colegii și zona ta locală, iar de-acolo încolo totul pare a fi mai eficient, adică mai degrabă o abordare de jos în sus decât o abordare de sus în jos.

Inițiază contacte. Ia legătura și cu alte persoane care încearcă să facă schimbări. Împărtășiți idei, lupte, succese.

Fii răbdător. Realizează că schimbarea necesită timp.

Fă apel la inimă, gândiri și mâini. (Crutchfield, 2018).

Schimbarea normelor sociale și de gen durează mult timp și acest lucru necesită răbdare și perseverență. Normele sunt profund încorporate. Cele mai bune rezultate privind reducerea violenței au fost intervențiile care se concentrează pe schimbarea normelor, implicând în același timp activități ce se axează pe diverse tipuri de intervenții.

Odată ce ai înțeles cum se manifestă violența în școala ta, ce fel de acte de violență au loc, persoanele implicate, unde și când survin, ce evenimente apar de obicei înainte de izbucnirea violenței, cu atât mai bine vei putea planifica o metodă de aplicat. De exemplu, odată ce știi mai multe despre violența manifestată în școlile pentru care răspunzi, poți

crește gradul de conștientizare cu privire la efecte sale negative într-un mod general și poți facilita modul prin care oamenii contestă normele legate de violență (așa cum se va întâmpla întotdeauna, nu are rost să raportezi acest fapt pentru că oricum nu vor face nimic sau fetele sunt mai slabe). Trebuie luat în considerare faptul că îți revine obligația să păstrați confidențialitatea persoanelor vizate. Scopul tău este să schimbi normele fără a provoca involuntar mai mult rău sau vătămare oricărui individ sau grup.

Suține norme prosoziale sau norme care contestă violența sau încurajează pacea. Ca ființe umane, avem tendința de a supraestima evenimentele sau comportamentele rele și de a le subestima pe cele bune (WHO & JMU, 2019; Bregman, 2020).

Creșterea gradului de conștientizare - Sprijinirea contestării de la egal la egal a stereotipurilor (OMS & JMU, 2009). Poți face acest demers făcând apel la curiozitatea legată de percepții asupra faptelor, de exemplu, dacă cineva a sugerat că nu este posibil să scăpi de violență, poți oferi o percepție mai realistă

Sprijinirea campaniilor de modificare a normelor relevante în zona ta, de exemplu, campania „bărbații adevărați nu lovesc femeile” a susținut schimbarea normelor privind violența masculină (Salter, 2015).

Un mod de influențare a schimbării normelor sociale este prin negociere. Normele sociale pot rezulta din negocieri sociale, și anume, dacă te porți în acest fel, veți avea următoarele beneficii (Ensminger & Knight, 1997, pag.3). Normele sociale pot fi schimbate prin utilizarea acestei logici.

Măsuri finale

- Determinarea schimbării este dificilă și necesită efectuarea unui test pentru a vedea ce funcționează în locația în care te afli. Păstrează o evidență a ceea ce s-a încercat (cum a fost făcut), dacă a fost sau a putut fi adaptat și ce a funcționat și ce nu.
- Schimbarea poate fi lentă.
- Nu renunța, perseverează!
- Fiecare schimbare mică contează, adesea schimbarea mică este mai eficientă decât impunerea unei schimbări profunde.
- Când ai de-a face cu cazuri de violență, asigură-te că le poți identifica și caută o modalitate de a le media numai dacă. Asigură-te că tinerii sunt în siguranță mai presus de orice și oferă-le ajutorul și sprijinul de care au nevoie.
- Fă posibilă colaborarea generațiilor, implicând copii, tineri, adulți și vârstnici în acest proces.

Activitate 11: Trandafir, Mugure, Spin

(adaptat din Currie, et al., 2019)

Obiectiv: Pentru a sărbători succesul, planifică următorii pași și stabilește modul cum vei prezenta munca depusă cu școala/comunitatea.

Materiale: Coli de hârtie panou și markere; hârtie - 3 culori, foarfece

Timp necesar: 1,5 ore

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

Înainte de începerea activității:

Folosește 3 culori diferite de hârtie și, înainte de activitate, decupează „trandafiri”, „spini” și „muguri”. Decupează-le suficient de mari încât oamenii să poată scrie idei pe ele.

Pe durata activității:

Vei parcurge următorii pași pentru a efectua această activitate:

1. CE: Fă un rezumat al succeselor, provocărilor și învățăturilor cheie în câteva *mesaje cheie*.
2. CINE: Decide cine trebuie să audă aceste mesaje cheie.
3. CUM/UNDE/CÂND/: Planifică cea mai bună metodă creativă pentru a împărtăși aceste mesaje cheie, inclusiv un forum pentru a discuta pașii următori.
4. DISTRIBUIE!

Partea A) CE: Fă un rezumat al succeselor, provocărilor și învățăturilor dobândite în câteva mesaje cheie

1. Explică grupului că vor analiza 3 categorii prin metafora unui trandafir - succese (trandafiri), provocări (spini) și învățături cheie (muguri). Activitatea este descrisă în continuare ca o activitate de tăiere a hârtiei, dar poți face acest lucru și prin teatru, cântec, poezie sau altă formă de artă la alegere.
2. Folosește coli de hârtie mari și decupează o tufă de trandafiri - doar câteva ramuri care urcă de la sol. Ca grup, veți adăuga trandafiri (succese), spini (provocări) și muguri (învățături) cu o scurtă descriere scrisă a fiecăruia.
3. Întrebările care ghidează fiecare categorie sunt următoarele:
 1. TRANDAFIRI - Succes: *Ce a mers bine? Care e realizarea grupului tău de care ești cel mai mândru?*

2. **SPINI - Provocări:** *Ce provocări ai întâmpinat pe parcurs? Care categorie le-a experimentat cel mai mult (toți tinerii, în funcție de sex, altele)? Ce ai făcut pentru a încerca să faci față acestor provocări?*
3. **MUGURI - Învățături:** *Ce ai învățat din studierea normelor sociale? Ce ai face diferit data viitoare? Cum ai putea planifica și face față provocărilor data viitoare? Ce oportunități s-au ivit prin intermediul acestui proiect? Ce oportunități au nevoie de dezvoltare și de atenție?*
4. După ce ai făcut un rezumat al tuturor trandafirilor, spinilor și mugurilor, formulează mesajele cheie pe care le poți împărtăși școlii și comunității.

Partea B) CINE: Decide cine trebuie să audă aceste mesaje cheie.

Lucrați împreună ca un grup pentru a stabili cu cine s-ar putea să doriți să vă împărtășiți învățăturile?

Cine ar putea beneficia și/sau ar dori să afle mai multe? (de exemplu, colegi, profesori, părinți/tutori, membri ai comunității) Cum ar putea informațiile să sprijine luarea deciziilor în viitor?

5. Cine ar beneficia în urma aflării acestora?
6. Cine are nevoie de aceste informații pentru munca lor cu tinerii?

Partea C) CUM/UNDE/CÂND: Alege cea mai bună metodă creativă pentru a împărtăși aceste mesaje cheie, inclusiv un forum pentru a discuta pașii următori.

1. *Care este cel mai eficient format pentru transmiterea mesajelor cheie (în scris, în mod personal, creativ)?*
2. *Ce metode creative am putea folosi pentru a prezenta aceste informații?*
3. *Cunoașteți întâlniri sau forumuri școlare existente în cadrul cărora ați putea planifica niște prezentări?*
4. *Există comunități online care ar fi interesate să afle despre unele dintre acțiunile pe care le-ai întreprins în școlile unde te-ai implicat?*
5. *Raportează-te la diverse segmente de persoane și întreabă, „va trebui să dezvoltăm oare câteva metode diferite de transmitere pentru a le comunica fiecărui grup de persoane într-un mod eficient?” De exemplu, s-ar putea să prezinți învățăturile tale diferit unei clase de elevi în vârstă de 10 ani decât ai face-o unui asistent social responsabil pentru protecția copilului.*

7. FĂ CUNOSCUȚ ȘCOLII/COMUNITĂȚII TALE!

Trebuie să ai în vedere:

- *Cine? Pe cine am vrea să invităm la sărbătoarea noastră? Gândește-te la diferitele niveluri ale modelului de ecologie socială: familie, prieteni, profesori, membri ai comunității, funcționari guvernamentali etc.*
- *Unde? Unde ar fi un loc convenabil pentru a organiza evenimente de transmitere?*
- *Când? Care este ora și data potrivită?*
- *Ce? Ce trebuie să dezvolti sau să aduci cu tine pentru a-ți prezenta ideea? Ce poți oferi, cum ar fi gustări și apă, membrilor școlii/comunității?*
- *Cum? Cum vei facilita procesul? Cum îți vei prezenta ideile?*

Activitate 12: Celebrarea și raportul prezentat școlii tale

(adaptat din International Institute for Child Rights and Development & Films for All, 2020)

Obiectiv: Pentru a celebra realizările participanților și pentru a prezenta o parte din munca pe care au efectuat-o în cadrul școlii și pentru a planifica următorii pași.

Timp necesar: 1 oră

Materiale: Certificate, Gustări și orice alte materiale care sunt relevante pentru grupul tău

METODĂ: ÎN MOD INDIVIDUAL, CU RESPECTAREA DISTANȚĂRII FIZICE

PARTEA A: Celebrare

1. Invită participanții să se reunească pentru a sărbători munca pe care au efectuat-o.
2. Solicită fiecărui grup să petreacă 30 de minute pregătind un videoclip, o scenetă, o piesă de artă, o poveste, un cântec etc. pentru a prezenta succesele și învățăturile din Planul lor de acțiune pentru o școală sigură.
3. Instalează scaune, decorează încăperea, serviți gustări, dacă aceste acțiuni pot fi desfășurate în condiții de siguranță.
4. Invită fiecare grup să aloce 5 - 7 minute prezentării.
5. Încheie activitatea invitând participanții să stea în cerc (la o distanță fizică sigură).
6. Invită fiecare participant să împărtășească un lucru de care este mândru și un lucru pe care intenționează să îl facă în viitor.
7. Dacă intenționezi să implementezi un alt plan de acțiune sau să revizuești planul de acțiune actual, discutați împreună pașii următori.

8. Oferă certificate fiecărui participant, dacă este cazul în acest moment, sau ar putea fi mai bine să faci acest lucru la sfârșitul unui semestru sau la sfârșitul anului.
9. Încheie timpul respectiv mulțumind tuturor pentru implicare și participare. Dacă grupul se reunește din nou pentru a continua să lucreze împreună, planifică următoarea întâlnire.

PARTEA B: Raportul prezentat școlii tale

1. Pe baza planului pe care l-ai întocmit în activitatea anterioară, fă de cunoscut învățăturile tale comunității școlare, într-un mod care funcționează pentru grupul tău.
2. Aceasta este o mare oportunitate de a implica mai mulți copii și tineri și de a-i invita să se alăture grupului tău! Acești tineri ar putea fi dornici să se implice în ce privește efectuarea următorilor pași.
3. Prezintă modul de desfășurare în continuare a muncii și obiectivelor, ideile și pașii următori.

Acestea vor fi diferite pentru fiecare grup. Scopul este de a informa și de a implica un grup cât mai cuprinzător, astfel încât să poți face aceste demersuri într-un mod cât mai eficient.

Referințe

- Ajdković, M., Rajter, M., Ogresta, J., & Sušac, N. (2010, March). *Report on the Family Abuse and Neglect of Children: Overview of the situation in Croatia*. Bulkan Epidemiological Study on Child Abuse and Neglect (BECAN). http://becan.eu/sites/default/files/becan_images/Current_CAN_Situation_Croatia.pdf Arends, et al., 2016
- BECAN, Croatia (2012). *Balkan Epidemiological Study on Child Abuse and Neglect in Croatia*. Croatia: Bulkan Epidemiological Study on Child Abuse and Neglect (BECAN). Bregman, R. (2020). *Humankind: A Hopeful History*. Little & Brown.
- Berger, J. (2020). *The Catalyst: How to Change Anyone's Mind*. Simon & Schuster.
- CARE. (2020). *Social Norms Design Checklist*. CARE. https://www.care.org/wp-content/uploads/2020/12/Social_Norms_Design_Checklist_crosslinked-1.pdf
- Cislaghi, B. & Heise, L. (2019). Gender norms and social norms: differences, similarities and why they matter in prevention science *Sociology of Health & Illness* 42(2) DOI:10.1111/1467-9566.13008
- Cialdini, R. B., Kallgren, C. A., & Reno, R. R. (1991). A focus theory of normative conduct: A theoretical refinement and reevaluation of the role of norms in human behaviour. *Advances in experimental social psychology*, 24(20), 1-243.
- Cosma, AB. R. (2014). *Time trends in bullying involvement among Romanian school aged children from 2006 to 2014*. Romania: Babeș-bolyai University.
- Cristian, S. N. (2014). Violence in Urban Schools in Romania: Experimental Results. *International Journal of Asian Social Science*, 4 (5), 670-675.
- Crutchfield, L. (2018). *How Change Happens: Why Some Social Movements Succeed While Others Don't*. Wiley & Sons.
- Currie, V., Lee, L., & Wright, W. (2019). YouCreate Art-kit Participatory Action Research for Young Change Makers. International Institute Child Rights and Development.
- Currie, V., Wright, L., & Manion, K. (2021). *Safeguarding Children and Young People from Violence in Schools: A Guide for Children and Young People in Children's Clubs* (1–30). International Institute for Child Rights and Development.
- Currie, V., Wright, L., Veitch, H., Mayevskaya, Y. & Rogers, L. (2020). MOVING TOWARDS Children as Partners in Child Protection in COVID-19 Guide From Participation to Partnerships. <http://www.cpcnetwork.org/wp-content/uploads/2020/11/Children-as-Partners-in-Child-Protection-in-COVID-19-Guide.pdf>

- DeLamater, J. D., Myers, D. J., & Collett, J. L. (2015). *Social psychology* (Eighth). Westview Press. <https://doi.org/10.4324/9780429493096>
- Eder, D., Evans, C.C., & Stephen, P. (1995). *School Talk: Gender and Adolescent Culture*. Rutgers University Press.
- ECPAT (2006). *Global Monitoring Report-Romania*. Bangkok: End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes. https://www.ecpat.org/wp-content/uploads/legacy/Global_Monitoring_Report-ROMANIA.pdf
- Ensminger, J., & Knight, J. (1997). Changing social norms. *Current Anthropology*, 38(1).
- Equitas (n.d.). Speaking Rights Take Action. <https://speakingrights.ca/take-action>
- EU for Georgia (2016). ANALYSIS OF SOCIAL NORMS IN RELATION TO VIOLENCE AGAINST CHILDREN November, 2016
- Exploratorium (n.d.). Science of Sharing Activity 4: Social Norms. https://www.exploratorium.edu/sites/default/files/pdfs/sos/Activity_4_Social_Norms.pdf
- Girls Advocacy Alliance (2018). Youth Advocacy Toolkit. Girls' and Young Women's Rights and the 2030 Agenda. <https://www.defenceforchildren.nl/media/2530/gaa-toolkit.pdf>
- International Institute for Child Rights and Development, & Films for All. (2020). The Quest Guide (1–87).
- Johnson & Johnson. (2016, July 18). *How Social Norms Can Help Prevent Gender-Based Violence*. Global Citizen. <https://www.globalcitizen.org/en/content/social-norms-end-gender-based-violence/>
- Klika, B. & Linkenbach, J. (2019). Social Norms and Violence Against Children and Youth: Introduction to the Special Issue. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 36:1-3 <https://doi.org/10.1007/s10560-018-0596-7>.
- Lilleston, P. S. Goldmann, L. Verma, R. K., & McCleary-Sills, J. (2017). Understanding social norms and violence in childhood: theoretical underpinnings and strategies for intervention. *Psychology, Health & Medicine*, 22(Suppl 1), 122–134.
- Manion, K., Lee, L., Currie, V., Wright, L., Raman, W., & Cislighi, B., (2021). Regional Research on Violence Against Children in Schools in South East Europe. Report prepared for Terre des hommes.
- Petit, V., & Zalk, T. N. (2019). *Everybody Wants to Belong: A Practical Guide to Tackling and Leveraging Social Norms in Behaviour Change Programming*. UNICEF. <https://www.unicef.org/mena/media/4716/file/MENA-C4DReport-May2019.pdf.pdf>

- Pulerwitz, J., Blum, R., Cislighi, B., Costenbader, E., Harper, C., Heise, L., ... & Lundgren, R. (2019). Proposing a conceptual framework to address social norms that influence adolescent sexual and reproductive health. *The Journal of Adolescent Health, 64*(4 Suppl), S7.
- Read-Hamilton, S. & Marsh, M. (2016). The Communities Care program: changing social norms to end violence against women and girls in conflict-affected communities. *Gender & Development, 24* (2) 261-276.
- Rogers, M., Rumley, T. & Lovatt, G. The Change Up Project: Using Social Norming Theory with Young People to Address Domestic Abuse and Promote Healthy Relationships. *J Fam Viol 34, 507–519* (2019). <https://doi-org.ezproxy.royalroads.ca/10.1007/s10896-018-0026-9>
- Salter, M. (2016). 'Real men don't hit women': constructing masculinity in the prevention of violence against women. *Australian And New Zealand Journal Of Criminology, 49*(4), 463-479. <https://doi.org/10.1177/0004865815587031>
- Save the children Romania. (2016). *Bullying Among School Children- National Sociological Study*. Romania: Save the children. Statistical office of the Republic of Serbia (2020). Serbia Profile. <http://devinfo.stat.gov.rs>
- Scharbatke-Church, C., & Schaitkin, H. (2018, October 11). The Elementary Problem That Undermines Social Change Programming: A Word of Warning to Anti-Corruption Practitioners. Tufts; The Fletcher School at Tufts University. <https://sites.tufts.edu/ihs/the-elementary-problem-that-undermines-social-change-programming-a-word-of-warning-to-anti-corruption-practitioners/>
- Schmidt, E., Kiss, S. M., & Lokanc-Diluzio, W. (2009). Changing social norms: a mass media campaign for youth ages 12-18. *Canadian Journal of Public Health, 100*(1), 41–5.
- Schwartz, S. H., & Howard, J. A. (1981). A normative decision-making model of altruism. In J. P. Rushton & R. M. Sorrentino (Eds.), *Altruism and helping behavior*. Lawrence Erlbaum.
- Sood, S., Kostizak, K. & Stevens, S. (2020). Participatory Research Toolkit for Social Norms Measurement, United Nations Children's Fund. https://www.unfpa.org/sites/default/files/resource-pdf/Research-Toolkit_171220.pdf
- Swartz, S. & Howard, J. (1984). Internalized Values as Motivators of Altruism. *Development and Maintenance of Prosocial Behavior 31*(1984), 229-255.
- UNCRC (1989). *The United Nations convention on the rights of the child*. https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-11&chapter=4
- UNDSEA (n.d.). Definition of Youth. <https://www.un.org/esa/socdev/documents/youth/fact-sheets/youth-definition.pdf>

UNICEF Bulgaria. (2016). *End Violence against Children*. <https://www.unicef.org/bih/en/end-violence-against-children>

UNICEF Serbia (2017). Research to Policy and Practice Process Violence Against Children in Serbia Determinants, Factors and Interventions A National Report. https://www.unicef-irc.org/files/upload/documents/serbia_report.pdf WHO, 2015

WHO & JMU Center for Public Health. (2009). Violence Prevention: The Evidence: Changing Cultural and Social Norms that Support Violence. World Health Organisation. https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/norms.pdf

Anexă

Anexa 1: Formular de documentare a modulului

Te rugăm să utilizezi acest formular pentru a înregistra notițele pentru toate activitățile din Ghid și pentru a pune un rezumat la dispoziția facilitatorului la sfârșitul fiecărui modul.

Formular de documentare a modulului	
Denumirea școlii:	
Data și ora:	
Numele persoanei care ia notițe:	
Numele facilitatorului:	
Numele aliatului adult:	
Numărul participanților: (a se include sexul și grupa de vârstă)	
Observații referitoare la activitate <i>asigură-te că notezi citate, cuvinte sau istorioare rostite de participanți, atunci când e posibil</i>	
Nume și modul:	

<p>Puncte importante:</p> <p><i>Care a fost cel mai important lucru pentru grup care s-a întâmplat pe durata desfășurării acestui modul?</i></p> <p><i>Vă rugăm să descrieți orice puncte cheie pe care credeți că ar trebui să le menționați cu privire la schimbarea normelor sociale și de gen.</i></p> <p><i>Dacă există ceva specific în ceea ce privește vârsta, sexul, capacitatea sau diversitatea, vă rugăm să notați.</i></p>	
<p>Comentarii suplimentare, lecții învățate sau domenii ce trebuie monitorizate?</p>	

Anexa 2: Cum să rămâi în siguranță – Considerații referitoare la protecție adresate aliaților adulți și facilitatorilor adulți care lucrează cu tinerii

Observație: Această anexă a fost adaptată din Cooptarea tinerilor ca parteneri în protecția copilului în Ghidul COVID-19: De la participare la parteneriate, Modulul 3 Etică și protecție în timpul pandemiei COVID-19

Politica de protecție

Vă rugăm să urmați acest link și să parcurgeți Politica de protecție a copiilor Tdh. Dacă nu ați făcut-o deja, vă rugăm să completați Anexa 1 (Cod de conduită).

Trei lucruri pe care le putem face pentru a asigura siguranța și bunăstarea tinerilor în timpul acestui proces:

1. Clădește o siguranță relațională

- O mare parte din accentul pus pe siguranță în timpul unei pandemii este pe obiectivul imediat de a asigura siguranța fizică a tinerilor (cum ar fi spălarea mâinilor și distanțarea fizică) pentru a opri răspândirea bolii. Pentru munca bazată pe colaborare pe durata pandemiei, clădirea siguranței relaționale este deosebit de importantă; asigurarea unei relații calde, de încredere, pozitive și stabile pentru copii și tineri cu un adult cheie care aplică limitele în mod consecvent, comunică sensibil copilului și le exprimă grija și înțelegerea perspectivei copilului. În timp ce asigură siguranța fizică a tinerilor în timpul pandemiei, stabilirea siguranței relaționale pentru tineri susține promovarea rezultatelor pozitive pe termen lung, cum ar fi reimplicarea tinerilor în educație sau în luarea deciziilor care le afectează viața; sporindu-le stima de sine și siguranța psihologică pe termen lung.
- Clădește siguranța relațională efectuând verificări regulate de „siguranță” cu tinerii la începutul sau la sfârșitul activităților în care un lucrător cheie ascultă cu atenție și răspunde cu sensibilitate tinerilor.

2. Asigură furnizarea de asistență psihologică și pentru sănătate mentală

În Ghid, sunt incluse în mod regulat oportunități, inclusiv metode de artă și bazate pe joc, pentru ca tinerii să mediteze asupra și să-și îmbunătățească bunăstarea psihosocială în timpul activităților. Acest fapt susține spațiul pentru a reflecta fără cuvinte. Alte modalități de asigurare a sprijinului sunt:

- desemnați o persoană cu care tinerii să poată vorbi dacă întâmpină dificultăți și au nevoie de sprijin. Acesta ar putea fi un bătrân sau un consilier comunitar sau membru al personalului tău care este instruit pentru a sprijini nevoile de sănătate mentală ale tinerilor.
- Asigură-te că modalitățile de recomandare sunt actualizate, inclusiv existența oricăror linii de asistență pentru copii și luarea în considerare a modificărilor furnizate de servicii în timpul pandemiei COVID-19.
- Verifică modalitățile de recomandare cu tinerii pentru a identifica orice surse suplimentare de sprijin de care furnizorii de servicii pentru adulți ar putea să nu fie conștienți.
- Colaborează cu sursele recomandate pentru a-i încuraja să urmărească tinerii care apelează sau le solicită asistență.

3. Implicați copiii și tinerii în evaluarea punctelor forte și a riscurilor și a planificării siguranței

Deși este o practică obișnuită ca personalul să efectueze o evaluare a riscurilor unui proiect înainte de inițierea acestuia, este deosebit de utilă implicarea tinerilor în evaluarea punctelor forte și a riscurilor:² a) în timpul unei pandemii cu restricții privind circulația persoanelor; și b) în timp ce se utilizează diverse metode multimedia. Tinerii pot fi mai conștienți de riscurile din comunitățile lor decât este personalul proiectului. Implicarea tinerilor în evaluarea punctelor forte și a riscurilor:

- Ajută la identificarea riscurilor și a factorilor de protecție de care personalul proiectului ar putea să nu fie conștient;
- Permite registre de riscuri sau planuri de siguranță pentru a răspunde la mediul în schimbare;
- Consolidază încredere între adulți și tineri prin ascultare activă și un proces de planificare prin colaborare.

Protecție, tehnologie și COVID-19: Considerații cheie pentru a asigura siguranța tinerilor în timpul pandemiei

Comportament sigur online

Deși grupurile se vor întâlni în moduri sigure, în mod personal pe durata desfășurării acestui proiect, adulții sau tinerii se pot implica în spații online pentru unele elemente ale procesului. Ia în considerare câteva puncte cheie despre comportamentul sigur online:

² A se parcurge [Tool 3.3: Involving young people in Assessing and Responding to Risks and Resources for how to undertake a participatory strength and risk assessment with young people \(Implicarea tinerilor în evaluarea și răspunsul la riscuri și resurse pentru modul de preluare a unei forte participative și evaluări de risc cu tinerii\)](#)

- Asigură-te că nu se pun întrebări despre viața de acasă a tinerilor sau despre mediul înconjurător apropiat. Este recomandat să NU adresezi întrebări care fac referire directă la violența împotriva copiilor și tinerilor în timpul perioadei de izolare.³
- Toate site-urile web, liniile telefonice și platformele unde copiii și tinerii comentează sau împărtășesc informații, fotografiile și relatările sunt moderate în mod regulat de către personal (adică personalul verifică dacă conținutul și comportamentul online respectă toate liniile directoare) pentru a maximiza siguranța și confidențialitatea și a minimiza riscurile. Toate interacțiunile sunt pe canale oficiale, verificabile. În cazul în care sunt identificate preocupări privind vătămarea sau abuzul, procedurile de raportare vor fi aplicate.
- Există proceduri solide și clare pentru raportarea și răspunsul la daune sau abuzuri pentru fiecare platformă sau produs digital. Acestea iau în considerare reglementările locale, normele culturale și disponibilitatea serviciilor de protecție.
- Clădește siguranța relațională efectuând verificări regulate de „siguranță” în ce privește copiii și tinerii la începutul sau la sfârșitul sesiunilor virtuale în care un lucrător cheie ascultă cu atenție și răspunde cu sensibilitate fiecărui copil.
- Utilizează facilitățile de chat sau căsuța pentru comentarii atunci când organizezi activități de grup cu tineri, cerând tinerilor să folosească chat-ul pentru a indica orice fel de preocupare sau întrebare cu privire la protecție (adică dacă sunt supărați sau sunt iritați de activitate). Informează-i cum să trimită mesaje gazdei sau întregului grup. Un facilitator pentru adulți va trebui să monitorizeze chat-ul și să răspundă direct tinerilor care își exprimă îngrijorarea.
- Sunt elaborate linii directoare adecvate și accesibile pentru utilizatorii de platforme și produse digitale. Acestea explică: scopul, conținutul și utilizatorii vizați ai platformei/produsului; așteptările privind postarea, comunicarea, comentarea pe site sau platformă și consecințele utilizării necorespunzătoare; și cum se activează sau se utilizează funcțiile de siguranță și confidențialitate. Suficiența acestor orientări ar trebui reevaluată pentru proiect.

Răspuns la dezvăluiri și acuzații de abuz asupra copiilor în timpul pandemiei COVID-19

- Dacă un caz de abuz este raportat sau dezvăluit atunci când există restricții de distanțare fizică și în timpul activităților de participare, aceste cazuri trebuie raportate lucrătorilor de caz instruiți, care vor urmări procesele de mai jos. Cei

³ A se consulta Formularul pentru discuție pentru instrucțiuni suplimentare: Berman, G. 2020. [Ethical Considerations for Evidence Generation Involving young people on the COVID-19 Pandemic](#). UNICEF - Office of Research Innocenti Discussion Paper. Aprilie 2020

implicați în activități de participare a copiilor ar trebui să urmeze mecanismele și protocoalele stabilite pentru protecția copilului și în caz de violență bazată pe gen (a se vedea exemplul) pentru a îndruma în siguranță și cu atenție copiii și tinerii care raportează un incident/o problemă. Cel mai probabil și cel mai preferat punct de contact pentru recomandări ar fi un asistent social specializat în protecția copilului.

- Caută să afli opiniile copilului victimă/supraviețuitor (unde este posibil, să se stabilească un contact sigur și direct) cu privire la situația lor, care va constitui baza unei evaluări a riscului pentru a răspunde la raportul de abuz. Poate fi util să te conectezi la linia de asistență pentru copii pentru a identifica servicii care ar putea sprijini copilul victimă/supraviețuitor.
- Consultă următoarele resurse pentru mai multe informații despre gestionarea informațiilor:
 - Notă tehnică: Adaptarea gestionării cazurilor de protecție a copilului în pandemia COVID-19 - Versiunea 2: enunță considerații pentru adaptarea intervențiilor de gestionare a cazurilor de protecție a copilului pe durata pandemiei COVID-19, bazându-se pe acțiunile de răspuns existente din mai multe țări și agențiile de gestionare a cazurilor.
 - Cum să asiguri asistență supraviețuitorilor violenței bazate pe gen atunci când un funcționar GBV nu este disponibil în zona ta: Un ghid de buzunar pas cu pas pentru practicienii umanitari cu o secțiune despre sprijinirea copiilor și tinerilor sub 18 ani.

Consimțământ informat voluntar

Când și cum poți obține consimțământul pentru proiect:

- Când: Deoarece fiecare context local pe durata pandemiei COVID-19 se poate schimba rapid atât pentru copii și tineri, cât și pentru personalul proiectului, se recomandă ca consimțământul informat voluntar să fie abordat în mod regulat (în fiecare punct al schimbării, adică politicile de sănătate publică COVID-19 restricționează întâlnirea). Este util să interpretezi consimțământul ca o conversație continuă pe care o ai cu tinerii (și cu părinții/îngrijitorii lor). Consimțământul ar trebui solicitat de la participanți înainte ca toate activitățile să se desfășoare, personal sau online și să se confirme din nou la începutul activității.
- Poți documenta consimțământul solicitând tinerilor și părinților/îngrijitorilor acestora să semneze formulare de consimțământ și poți înregistra digital consimțământul lor verbal dacă este necesară distanțarea fizică sau dacă tinerii și/sau părinții/îngrijitorii lor au un nivel scăzut de alfabetizare. Formularele de

consimțământ semnate sau formularele de consimțământ trebuie păstrate în siguranță.

Aspecte cheie pentru exprimarea consimțământului referitor la proiect:

- Copiilor și tinerilor care folosesc platforme multimedia trebuie să li se ofere posibilitatea de a înțelege și de a accepta o utilizare specificată a datelor lor cu caracter personal. Acest consimțământ nu trebuie presupus pe baza consimțământului lor pentru alte activități (de exemplu, ca fotografia lor să fie utilizată în activitățile mediatiche). În mod similar, utilizarea de către tineri a unei platforme comerciale nu implică înțelegerea riscurilor asociate tuturor activităților noi de pe platformă.
- Conversațiile legate de consimțământ cu copiii și tinerii ar trebui să includă o evaluare a necesității/beneficiului schimbului de informații care este echilibrat cu riscurile potențiale, înainte ca tinerii să își dea acordul pentru utilizarea datelor lor.
- Consimțământul activ trebuie obținut într-un mod, astfel încât consimțământul să nu se constituie opțiune implicită.

Anexa 3: Formulare de consimțământ informat

Te rugăm să consulți informațiile din secțiunea Consimțământul informat și copiii de mai jos și să distribui/solicite semnarea formularelor „Consimțământul părinților” și „Utilizarea datelor cu caracter personal”, după caz.

Consimțământ informat și copii

Grupul de lucru pentru protecția datelor Tdh Q - Octombrie 2017

Consimțământ informat și copii

Un echilibru între principiul participării copiilor și principiul interesului superior:

Principiile de **participare a copiilor**, care subliniază importanța de a oferi copiilor și adolescenților oportunitatea de a-și exprima punctul de vedere „**trebuie să fie echilibrate** implicând **protejarea interesului superior, securității și bunăstării lor**”. Trebuie să ne protejăm întotdeauna de potențialele vătămări care pot rezulta din implicarea lor în orice proces de colectare a datelor.

În ceea ce privește adulții, obținerea consimțământului copiilor și tinerilor implică o serie de principii, deoarece „consimțământul”:

- Implică un act explicit
- Trebuie să fie informat
- Trebuie dat voluntar
- Trebuie să fie renegociabil (inclusiv posibilitatea de a-l retrage în orice moment)

Consimțământul informat al părinților și al îngrijitorilor și al copilului

Dacă copiii nu au vârsta legală de acordare a consimțământului, **este necesară permisiunea părinților sau a tutorilor legali**, mai exact, persoana care este responsabilă pentru copil (familia imediată, reprezentantul legal sau altă parte terță familiară sau rudă apropiată). În acest caz, este recomandabil să afli ce prevede legislația națională despre **vârsta adultă** (de exemplu, în anumite contexte, indivizii sunt considerați adulți și, prin urmare, responsabili, la vârsta de 15 sau 16 ani);

De la etapa de planificare a colectării datelor, **părinții și/sau îngrijitorii trebuie informați și probabil reasigurați**, pentru a depăși orice obiecții. Aceasta nu înseamnă că respectivul copil/participant este exclus din negocieri. **De asemenea, trebuie să obținem consimțământul informat al copiilor**. Totodată, avem obligația de a oferi copiilor explicații cu privire la **obiectivul studiului, metodele și procesele, subiectele**, pentru ce vor fi **utilizate** datele și cum vor fi gestionate, **importanța participării lor** și despre măsurile de **confidențialitate**, în termeni **ușor de înțeles** de ei.

Procedurile de consimțământ informat trebuie adaptate la situația emoțională și cognitivă a copilului:

Maturitatea emoțională și cognitivă a copiilor, „capacitatea de a lua și înțelege deciziile se dezvoltă pe măsură ce cresc. Ei trebuie să aibă posibilitatea de a-și exprima punctele de vedere și de a face alegeri într-un mod adecvat înțelegerii lor” (...) Trebuie să poată lua o decizie independentă **fără nici o presiune**⁴. Când lucrezi cu copii, nu folosi jargon științific sau termeni oficiali și încearcă să exprimi ideile în cuvinte foarte simple. Nu ezita să te bazezi pe metode inovatoare de informare a copiilor (fotografii, desene). Este util să **le ceri să repete, în propriile lor cuvinte**, ceea ce le-ai spus, pentru a te asigura că au înțeles. Ei trebuie să înțeleagă că este posibil ca adulții să **se retragă din cercetare** în orice moment. „În acest sens, *consimțământul informat* ar putea fi denumit mai degrabă *dezacord informat*. Niciun participant nu ar trebui să fie păcălit, convins sau intimidat în acordarea consimțământului. NU este NU!⁵ Fii foarte atent:, natura relațiilor de putere dintre adulți și copii înseamnă că poate fi dificil să se constate că acordul copiilor este dat în mod liber ... Copiii se pot simți constrânși sau împuterniciți de consimțământul părinților lor sau de lipsa acestuia.”⁶

Procedura ar putea fi următoarea⁷:

- **Prezintă-te mai degrabă ca persoană decât statutul**, rolul sau funcția ta;
- Explică **obiectivul** studiului;
- Informează copiii despre **importanța/relevanța** studiului;
- Informează copiii **despre modul în care vor fi implicați**, cât din **timpul** lor va fi necesar și că le va fi asigurată **confidențialitatea**;
- Informează copiii ce **fel de informații** ar fi colectate, **cum** vor fi colectate și cum vor fi **utilizate**;
- Asigură-te că respectivii copii **înțeleg** cu adevărat ce le-ai spus cerându-le să **repete** cele afirmate;
- Acordă **timp** copiilor să **pună întrebări sau să își exprime îngrijorarea**;
- **Ascultă** copii;
- Asigură-te că respectivii copii **știu că pot înceta** să participe la cercetare în orice moment;
- Asigură-te că respectivii copii înțeleg că **nu faci promisiuni** cu privire la îmbunătățirea condițiilor lor de viață;

Este important ca respectivii copii să înțeleagă de ce dorești să îi intervievi și așteptările care însoțesc participarea la interviu.

Dintr-o perspectivă etică: copiilor trebuie să li se permită să ia propria decizie cu privire la participare, indiferent de consimțământul părinților și trebuie să înțeleagă că se pot retrage din studiu oricând.

Dintr-o perspectivă metodologică, ajutorarea copiilor să înțeleagă scopul exercițiului de colectare a datelor va contribui la scăderea

⁴ Horizons Population Council. IMPACT Family Health International. (2005). *Ethical Approaches to Gathering Information from Children and Adolescents in International Settings. Guidelines and Resources. page 3-4*

⁵ Regional Working Group on Child Labour. (2002). *Handbook for action-oriented research on the worst forms of child labour including trafficking in children*, pag.30

⁶ Graham, A., Powell, M., Taylor, N., Anderson, D. & Fitzgerald, R. (2013). *Ethical Research Involving Children*. Florence: UNICEF Office of Research – Innocenti, pag. 58

⁷ Regional Working Group on Child Labour. (2002) *Handbook for action-oriented research on the worst forms of child labour including trafficking in children*. See 'Traffic light' technique for seeking the informed consent of children, pag. 117, 118.

diferenței de putere dintre aceștia și moderator sau intervievator, la consolidarea încrederii și la reducerea prejudecății (Gibson, 2007)

Situații și provocări speciale:

Este fundamental să menținem aceste standarde etice în situațiile în care lucrăm cu copii și adolescenți **neînsoțiți**, care nu au un părinte sau îngrijitor sau cei care **nu sunt protejați de un sistem legal eficient** deoarece sunt în tranziție, au statut de refugiat sau sunt marginalizați social. Atunci când un copil sau un adolescent nu are un adult responsabil legal care să asigure interesul său superior, atunci când trăiesc în regiuni de conflicte armate, sărăcie severă, foamete, aceștia „se **confruntă cu riscuri crescute, fără nicio garanție de siguranță**. În astfel de circumstanțe, echipele de anchetă trebuie să fie **extrem de sensibile la natura activităților lor și să se întrebe** dacă este potrivit să contacteze copiii⁸. Este extrem de important ca factorul principal în a decide participarea copiilor la cercetare să urmeze **interesul superior al fiecărui copil**⁹. Nu uita: obținerea consimțământului informat este o chestiune de **etică, legalitate și drepturi**.

Întrebări:

- Cum procedezi în general atunci când colectezi date de la copii în **centrele de detenție**? Cine este **tutorele legal**: părinții sau autoritatea responsabilă cu gestionarea centrelor de detenție?
- Cum ai procedat ultima dată când ai intervievat **copii neînsoțiți**?
- Ce părere ai despre solicitarea adresată tinerilor/copiilor de a **semna oficial un formular** de consimțământ informat? Nu ar putea ridica suspiciunea? Afecta încrederea? Ar trebui să cerem întotdeauna respondenților să semneze un formular? Te rugăm să iei în considerare următoarele **criterii/circumstanțe** raportat la mediului tău lucru:
 - Mediul politic birocratic represiv
 - Nivelul de alfabetizare al participanților
 - Persistența culturii orale - procese și neîncredere în procedura scrisă
 - Cadrul legal
 - ...

Nu ezita să adresezi întrebarea către specialistul Tdh CPiE, protecția transversală, punctul de contact al programului special de protecție, către unitatea Tdh Q&A sau către unitatea responsabilă pentru riscuri.

⁸ Horizons Population Council. IMPACT Family Health International. (2005). *Ethical Approaches to Gathering Information from Children and Adolescents in International Settings. Guidelines and Resources*, pag.73

⁹ Horizons Population Council. IMPACT Family Health International. (2005). *Ethical Approaches to Gathering Information from Children and Adolescents in International Settings. Guidelines and Resources*, pag. 66

EXEMPLE DE PROTOCOALE

Abordări etice pentru colectarea informațiilor de la copii și adolescenți în cadre internaționale

SONDAJ DE BAZĂ: Întrebări pentru tinerii cu vârste cuprinse între 10-14 ani

INTRODUCERE: Bună ziua! Numele meu este Sunt aici pentru un studiu în numele XXXX, care oferă servicii aici în [specifică denumirea comunității], cum ar fi [indică denumirea serviciilor locale].

SCOP: Discutăm cu adulți și copii pentru a obține informații despre viața lor și despre modul în care XXXX le poate oferi asistență, în special în momentele dificile. Informațiile pe care le obținem vor fi utilizate pentru a evalua funcționarea serviciilor și modul în care XXXX le poate îmbunătăți.

IDENTITATE ȘI IMPLICARE: Am vorbit deja cu părintele/tutorele tău despre aceste lucruri și am dori acum să încercăm să înțelegem ce părere ai. Așadar, aș dori să știi dacă ești [specifică numele copilului selectat]? Ai fost intervievat în ultimele două săptămâni pentru acest studiu?

Continuă numai dacă identitatea este corectă și nu există o implicare anterioară.

SURSA DE FINANȚARE: *la în considerare dacă este cazul să menționezi:* Aceste servicii sunt furnizate de XXXX, având ca parteneri locali [menționează numele partenerilor locali].

PROCEDURI IMPLICATE: Am dori să îți adresăm câteva întrebări, într-un interviu care va dura aproximativ XXX minute. Aș dori să îți vorbesc singur, dar dacă dorești, poți cere oricând ca un părinte sau un tutore să fie prezent.

RISCURI: Unele dintre aceste întrebări pot vorbi despre lucruri pe care unii oameni găsesc destul de personale sau la care le este dificil să dea un răspuns. Dacă oricare dintre întrebări te face să te simți inconfortabil sau nu dorești să răspunzi, este ok.

CAPACITATEA DE A SPUNE NU: Nu uita: nu trebuie să vorbești despre ceva ce nu dorești. Acest lucru nu va afecta capacitatea de a beneficia de servicii în momentul de față sau în viitor. Cu toate acestea, aș aprecia cu adevărat dacă ai răspunde la întrebări în mod onest și deschis, astfel încât să putem afla ce cred cu adevărat tinerii de aici din [specifică denumirea comunității]. Răspunsurile tale vor fi foarte importante pentru noi. Am aprecia cu adevărat orice ajutor ne poți oferi pentru a afla despre copiii de aici. Ai întrebări despre vreunul dintre lucrurile pe care tocmai le-am spus?

CE SE VA INTAMPLA CU INFORMAȚII: Vom întreba copii din diverse locuri din întreaga țară aceleași întrebări. La finalizarea sondajului, vom colecta toate răspunsurile pe care le-am primit aici în [specifică denumirea comunității] și le vom păstra în siguranță. O persoană din birou le va pune pe toate laolaltă. Vei putea afla despre rezultate contactând partenerii noștri de aici, cum ar fi [numește parteneri locali și asigură-te că respectiva persoană știe cum să-i contacteze dacă dorește acest fapt].

CONFIDENȚIALITATE: Dacă ești de acord să participi la acest interviu, tot ceea ce îți vei face de cunoscut va fi confidențial. Asta înseamnă că vor rămâne doar între mine și tine. Nu voi nota numele tău. Dacă ești de acord, tu îți poți exprima acordul făcând un semn aici. Dacă împărtășești ceva care te pune pe tine sau pe ceilalți în pericol, va trebui să spun cuiva care poate oferi asistență în acest sens. Îți voi spune ce fac, astfel încât să poți face parte din programul de monitorizare. Alternativ, pot semna aici pentru a confirma că am martorul acordului pe care ți l-am dat.

CONFIRMAREA ÎNȚELEGERII: Ai vreo întrebare despre vreunul dintre lucrurile pe care tocmai le-am spus?

OBȚINEREA ACORDULUI VOLUNTAR: Ești dispus să participi la acest interviu? Dorești ca un părinte sau tutore să rămână cu noi în timp ce vorbim?

În cazul oricăror întrebări, contactați:

Investigator principal local XXXX, Tel: XXXX sau

Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene
(2014-2020)

Președinte, Comitetul local de etică al cercetării, Tel: XXXX

Acord tânăr/copil! Adult prezent?
(Specifică persoana)

Data asistării

*Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene
(2014-2020)*

Formular de consimțământ pentru părinți/tutori*

Consimțământul părintelui / tutorelui și elevului pentru participarea la activități din cadrul

Terre des hommes este o organizație care își propune să ofere sprijin copiilor, familiilor lor și comunităților în contextele de urgență și dezvoltare. Organizăm/suștinem activități

..... implicând și inclusiv participarea copilului dumneavoastră. Prin urmare, înainte de a începe această colaborare, avem nevoie de consimțământul dvs. și, de asemenea, de câteva informații importante de la dvs. pentru a ne asigura că copilul dumneavoastră poate participa în condiții de siguranță și bunăstarea sa poate fi asigurată. Toate informațiile vor fi păstrate confidențiale și vor fi făcute de cunoscut numai adulților care trebuie să le știe pentru a se asigura că copilul dumneavoastră este îngrijit în mod corespunzător.

În scopul activităților care fac obiectul acestui consimțământ, **un copil este definit ca orice persoană care are vârsta sub 18 ani**. Principiile directe ale organizației noastre dictează că, în toate situațiile, **interesul superior al copilului este extrem de important**. Aceasta înseamnă că, în toate acțiunile și deciziile, trebuie să considerăm nevoile și drepturile copilului ca fiind problema prioritară.

Numele complet al elevului/copilului		Școală/municipalitate	
Sex		Clasa	
Etnie		Asistent	
Numele complet al părintelui		Activitate	
Nr. identificare		Data activității	
Nr. contact		Programul de desfășurare al activității	

* A se consulta "Politica de protecție a copilului (versiune 2.1. 2015) - Anexa X

Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene (2014-2020)

Acest document, semnat de părinți/tutori, își propune să dea consimțământul cu privire la participarea sa la activitățile organizate în cadrul
implementat/susținut de Terre des hommes în Kosovo în/locația/

Această cooperare armonizată are un impact pozitiv asupra performanței copilului (învățare/realizări) și are un impact semnificativ asupra îmbunătățirii calității performanței academice, bunăstării psiho-sociale, cunoașterii și incluziunii sociale a copiilor în diversitatea interculturală în societate și în școală.

Consimțământ pentru activitate (A se bifa căsuța corespunzătoare):

Îmi/Ne exprim/exprimăm acordul pentru ca copilul meu/nostru (numele copilului) să călătorească și să participe la activitățile Tdh.

Eu/Noi autorizez/autorizăm Tdh să fie responsabil pentru copilul meu/copilul nostru în timpul acestor activități și îi împuternicesc/împuternicim să ia decizii cu privire la orice tratament medical de urgență pentru copilul meu/copilul nostru care ar putea fi necesar în timpul acestei călătorii.

Afirm/afirmăm că am/avem deplină autoritate pentru a da consimțământul prevăzut în acest document.

✓ Informarea părinților/tutorilor cu privire la activitățile organizate în cadrul activitățile care vizează îmbunătățirea calității performanței academice, bunăstarea psiho-socială, cunoașterea și incluziunea socială a copiilor în diversitatea interculturală în societate, în școală, dezvoltarea socială personală și emoțională a copilului.

✓ Informarea copilului despre activitățile organizate în cadrul cu scopul de a îmbunătăți calitatea performanței academice, bunăstarea psiho-socială, cunoașterea și incluziunea socială a copiilor în diversitatea interculturală în societate și în școală, dezvoltarea socială personală și emoțională a copilului.

✓ Înțeleg/Înțelegem că, prin semnarea acestui document, acord/acordăm permisiunea ca fiica/fiul meu/nostru să ia parte la această activitate și, în același timp, exonerează Tdh de răspundere în caz de accident și/sau boală, dacă acesta/aceasta a survenit în afara controlului lui Tdh, în timpul participării sale la această activitate.

Situație de urgență

În cazul oricărei situații de urgență, părinții/tutorii copilului TREBUIE să fie contactați imediat sau cât mai curând posibil.

Urgență medicală

În caz de urgență medicală, trebuie solicitat ajutor medical imediat.

Astfel, acest consimțământ este considerat valabil odată cu semnarea acestui document.

Asigurarea faptului că toți copiii/părinții au numere de telefon de urgență în permanență în timpul activităților, inclusiv numele și numărul punctului de contact în scop de protecție a copilului
Terre des hommes

Poliție: 112

Sănătate: 112,

Punct de contact pentru protecția copiilor, Alina Dumitru, tel. +40 722 164 516

Confirm/confirmăm că am citit și am înțeles Formularul adresat părinților și sunt de acord să respect/respectăm conținutul acestuia. Numele copilului

.....

Data în

.....

Numele și semnătura (numele părintelui/părinților/îngrijitorului/îngrijitorilor)

.....

Consimțământ privind utilizarea datelor cu caracter personal

Fundația Terre des hommes (Tdh – Ajudăm copiii din întreaga lume) garantează respectarea și drepturile persoanelor, asigurându-se că datele lor sunt tratate în mod confidențial, în siguranță și numai în scopul menționat în continuare.

1. Ce - Explică scopul general al proiectului sau programului

2. De ce - Contextul implementării proiectului

3. Cine - Enumeră actorii (numele/adresa sediului) implicați (parteneri, donatori etc.) menționând în același timp operatorul (cel care decide asupra scopului și mijloacelor de prelucrare a datelor cu caracter personal)

4. Cum - Explică cum vor fi prelucrate datele: „Datele tale vor fi colectate prin sistemul X etc.” și care date (nume, vârstă, legături de rudenie, origine etc.)

5. Când - Indică când anume vor fi datele procesate (cel mai probabil în timpul proiectului)

6. Transmiterea datelor - Numește toți actorii (parteneri, furnizori de software, țări etc.) care vor primi datele

Încearcă să eviți serverele cu sediul în SUA sau asigură-te că există clauze contractuale care permit transferul sigur al datelor și garantează că Tdh este proprietarul datelor.

7. Arhivare - Specifică cât timp vor fi stocate datele în conformitate cu cerințele legale și cele ale donatorilor (în scopuri de audit). Menționează că datele vor fi șterse după o perioadă definită (în zile/săptămâni/luni).

Este esențial să se ofere asigurarea că procedurile implică ștergerea datelor după termenul specificat.

8. Drepturile subiectului - persoana în cauză are dreptul de a accesa sau de a corecta orice date referitoare la persoana sa în orice moment. Persoana în cauză poate decide, de asemenea, să refuze consimțământul pentru utilizarea datelor sale în orice moment sau să solicite ștergerea acestora. Cu toate acestea, ultimele două drepturi vor fi în vigoare în conformitate cu obligațiile Tdh și cu cerințele persoanei în cauză.

Toate cererile pot fi trimise la: adresa delegației sau e-mail, etc.

De asemenea, persoana în cauză poate depune în orice moment o reclamație la responsabilul cu protecția datelor din țara sa pentru prelucrarea ilegală a datelor sale.

↓ COMPLETEAZĂ, NOTEAZĂ DATA ȘI SEMNEAZĂ DECLARAȚIA DE MAI JOS

Declarație

Eu (Prenume, Numele de familie) confirm că am citit și am înțeles informațiile enunțate în acest document, Consimțământul privind utilizarea datelor cu caracter personal.

Confirm că am primit și am înțeles toate explicațiile necesare.

Prin semnătura depusă, sunt de acord că datele mele, colectate în contextul proiectului/programului, vor fi prelucrate în scopurile menționate mai sus.

Data:

Semnătură:

Parteneri de implementare 2021

<https://hrabritelefon.hr/>

<https://cim.org.rs/en/>

<https://www.tdh.ch/en>

<https://sapibg.org/en>

Cofinanțat din Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene
(2014-2020)